

(*)Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais

Presentación

(*)

A Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais ten unha ampla traxectoria dentro da nosa universidade. A principios dos 70 xa se impartían ensinanzas de Ciencias Económicas no antigo Colexio Universitario de Vigo, que en 1980 pasaría a integrarse na Universidade de Santiago de Compostela. En 1990 segrégase no Campus de Vigo, o que suporá o nacemento da Universidade de Vigo.

No curso 1991/92 iníciase a docencia das licenciaturas de Ciencias Económicas e de Ciencias Empresariais no edificio actual, rexistrándose dos procesos de reforma dos seus plans de estudos nos anos 1995 e 2002. A raíz da promulgación do RD 1393/2007 sobre ordenación das ensinanzas universitariasponse en marcha o proceso de adaptación ao Espazo Europeo de Educación Superior, de tal xeito que, para o curso académico 2009/10, comezarán a impartirse as titulacións de Grao en Administración e Dirección de Empresas e en Economía ás que se refiren estas guías.

Perséguese con elo ofertar unhas titulacións máis adaptadas ao contexto actual, cunha adaptación das metodoloxías docentes orientadas cara a aprendizaxe do alumnado e o desenvolvemento das súas capacidades.

Localización

(*)

A Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais de Vigo está no Campus de Lagoas/Marcosende, aproximadamente a 15 km. de la ciudad.

En caso de precisar información é posible contactar a través das seguintes vías:

Correo - Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais, Campus de Lagoas-Marcosende, s/n, 36310 VIGO

Teléfono - 986812400 (Centralita/Conserxería)

986 812403 (Secretaría de Alumnado)

986 812402 (Secretaría do Decanato)

Fax- 986812401

Correo electrónico - secfcee@uvigo.es (Secretaría de Alumnado)

sdfcee@uvigo.es (Secretaría do Decanato)

Web - <http://fccee.uvigo.es/>

Servizos ofertados

(*)

A Facultade conta cunha importante dotación de infraestructuras destinadas a dar soporte ás actividades de investigación, docencia e extensión universitaria. Resumidamente, hai 15 aulas de docencia, 13 aulas-seminario, 6 aulas de informática e un aula informática de libre acceso. Adicionalmente dispón dun salón de actos cun aforo aproximado dunhas 550 persoas , un salón de graos para 60-80 personas, biblioteca con 400 postos de lectura e cafetería-comedor.

A continuación desglósase a información sobre servicios importantes para o alumnado:

SERVICIOS OFERTADOS AOS ESTUDANTADO

- AULA INFORMÁTICA DE LIBRE ACCESO:

Ordenadores a disposición dos alumnos con aplicaciones de uso corrente, acceso a Internet e posibilidade de impresión de documentos

- REDE INALÁMBRICA:

Acceso WIFI a Internet en toda a Facultade.

- REPROGRAFÍA:

Fotocopias, encuadernacións, transparencias, impresión de documentos, material de estudio, etc...

Horario regular : Mañá de 9 a 14 h. - Tarde de 15:45 a 18:00 h.

- CAFETERÍA E COMEDOR:

Servicio de cafetería completo, almorzos e comidas con menús do día.

Horario SS.Cafetería: De 8:45 a 21 h.

Horario SS.Comedor: De 13 a 15:30 h.

- SERVICIOS ADMINISTRATIVOS:

Servicios de xestión do alumnado (matriculas, traslados, solicitudes de validacións, emisión de títulos, etc...), asuntos económicos e secretaría do Decanato.

Horario atención ó público: De 9 a 14 h.

- BIBLIOTECA:

Servicio de asesoramento e empréstito bibliográfico, salas de estudio e lectura e consulta bases de datos.

Para o servicio de empréstito requírese carnet de biblioteca.

Dotacións: 414 postos de lectura e estudio.

2 postos consulta bases de datos.

29.000 volumes aprox. (libros, informes, etc.)

560 títulos de publicacións periódicas:

330 revistas e 230 estatísticas.

Equipo decanal

(*)

Decana: Mª Dolores Garza Gil

Secretaria: Ana de Prado Vázquez

Vicedecana de Calidade: Mª Xosé Rodríguez Vázquez

Vicedecana de Relacións Internacionais: Carmen Otero Neira

Vicedecana de Relacións Institucionais: Lucy Amigo Dobaño

Grado en Administración y Dirección de Empresas

Subjects

Year 4th

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V03G020V01701	Commercial Research	1st	6
V03G020V01702	Financial planning	1st	6
V03G020V01901	Auditing	1st	6
V03G020V01910	Sectorial marketing	1st	6
V03G020V01921	International business law	1st	6
V03G020V01922	Financial engineering	1st	6
V03G020V01923	International Finance	1st	6
V03G020V01925	Knowledge and technological innovation management	1st	6
V03G020V01926	Advanced financial accounting	2nd	6
V03G020V01927	Business creation and simulation	2nd	6
V03G020V01928	Corporate criminal law	2nd	6
V03G020V01929	Information resources management	2nd	6
V03G020V01930	Responsible marketing	2nd	6
V03G020V01931	Banking management	2nd	6
V03G020V01991	Final Year Dissertation	2nd	12

IDENTIFYING DATA**Investigación comercial**

Subject	Investigación comercial			
Code	V03G020V01701			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	4	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Martínez Senra, Ana Isabel			
Lecturers	Martínez Senra, Ana Isabel			
E-mail	aimtnez@uvigo.es			
Web				
General description	Esta materia pretende que o alumnado adquira unha visión ampla das diversas técnicas de recollida da información e se familiarice cos sistemas de análise e interpretación de datos. O obxectivo final da materia é que o alumnado sexa capaz de desenvolver un proceso de investigación comercial.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B1	Capacidade de análise e síntese
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Comprensión do proceso de investigación comercial desde un punto de vista teórico e aplicado.	B1 B13	C6	
Manexo das técnicas máis empregadas na recolección e análise da información.	B1 B13	C6	
Capacidade de abordar de maneira eficaz actividades relacionadas co proceso de investigación comercial.	B1 B5 B13	C6	D3

Contidos

Topic	
Tema 1: O papel da investigación comercial	Obxectivos do tema. Concepto, utilidade e limitacións. Consideracións éticas. Tipos de investigación comercial. Etapas del proceso de investigación comercial. Fontes de información.
Tema 2: Investigación exploratoria. Técnicas cualitativas	Obxectivos do tema. Características das técnicas cualitativas. Reunión de grupos. Entrevista en profundidade. Técnicas proxectivas. Observación. Outros métodos.
Tema 3: Investigación causal e descritiva. Técnicas cuantitativas	Obxectivos do tema. Características das técnicas cuantitativas. Experimentación. Enquisas ad hoc. Enquisas periódicas.
Tema 4: Medición e escalas	Obxectivos do tema. Medición. Escalas básicas. Escalas comparativas. Escalas non comparativas. Consideracións na creación de escalas con múltiples ítems. Avaliación das escalas.
Tema 5: Deseño do cuestionario	Obxectivos do tema. Concepto e funcións do cuestionario. Tipos de preguntas. Redacción das preguntas. Estrutura e orde do cuestionario. Pretest do cuestionario. Codificación do cuestionario.
Tema 6: Mostraxe	Obxectivos do tema. Conceptos básicos. Estudos de censos versus mostrax. Etapas na selección da mostra. Mostraxe non probabilístico. Mostraxe probabilístico. Cálculo do tamaño da mostra.
Tema 7: Análise dos datos	Obxectivos do tema. Consideracións previas. Etapas. Análise univariante. Análise bivariante.
Tema 8: Elaboración do informe	Obxectivos do tema. Importancia do informe. Estrutura do informe.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	1	0	1
Lección maxistral	29	30	59
Resolución de problemas	20	31	51
Prácticas con apoio das TIC	0	25	25
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	12	14

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a presentar os obxectivos e contidos da materia, a metodoloxía de traballo e os sistemas de avaliación.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos da materia. Para a explicación da materia o profesorado exporá cuestións e exercicios que se resolverán na aula fomentando a participación do alumnado.
Resolución de problemas	Resolución por parte do alumnado de exercicios ou casos, baixo as condicións establecidas polo profesorado, aplicando os coñecementos adquiridos. Correspóndese coas prácticas que debe realizar o alumnado de forma presencial en seminarios ou aulas de informática.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades non presenciais propostas en Moovi (cuestionarios de autoavaliación dos temas, talleres,...) relativas aos contidos explicados na lección maxistral que deberán realizarse nos prazos establecidos.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Actividades introductorias	Resolveranse as dúbidas expostas polo alumnado sobre as actividades introductorias. Ademais o profesorado atenderá ás titorías individuais previamente concertadas por correo electrónico.
Lección maxistral	Resolveranse as dúbidas expostas polo alumnado en relación cos contidos tratados nas sesións teóricas. Ademais o profesorado atenderá ás titorías individuais previamente concertadas por correo electrónico.
Resolución de problemas	Resolveranse as dúbidas expostas polo alumnado para desenvolver con éxito as actividades propostas nas sesións prácticas. Ademais o profesorado atenderá ás titorías individuais previamente concertadas por correo electrónico.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Resolución de problemas	En todas as prácticas (oito) realizaranse probas que poderán consistir na entrega de exercicios e/ou na realización dun cuestionario. O 50 % da cualificación repartirase entre as oito probas.	50	B1 C6 D3 B5 B13
Prácticas con apoio das TIC	Avaliarase a realización dos cuestionarios propostos en Moovi ao finalizar cada tema así como calquera outra actividade relacionada cos contidos explicados na lección maxistral.	10	B13 C6 D3
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba escrita que inclúe preguntas abertas e breves sobre os contidos da materia. Esta proba realizarase na data oficial do exame.	40	B1 C6 B5

Other comments on the Evaluation

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). **A avaliación por defecto é a AC.** O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

Avaliación continua: Para aprobar polo sistema de AC, tanto na convocatoria ordinaria como extraordinaria, será necesario obter unha puntuación mínima de cinco puntos, sendo imprescindible obter como mínimo un 1,6 (sobre 4) no exame.

Avaliación global: O alumnado poderá optar por unha proba de AG, tanto na convocatoria ordinaria como extraordinaria, que supoñerá o 100% da cualificación. Esta proba dividirase en dous partes: unha de contidos teóricos (5 puntos) e outra de contidos prácticos (5 puntos). Para aprobar será necesario obter unha puntuación mínima de cinco

puntos, sendo imprescindible obter como mínimo un dous na parte teórica.

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como non presentados.

Na convocatoria de fin de carreira a proba de avaliación global supoñerá o 100% da cualificación.

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Malhotra, N.K., **Investigación de mercados. Conceptos esenciales**, Pearson, 2016

Complementary Bibliography

Fernández Nogales, A., **Investigación y técnicas de mercados**, Segunda edición, Esic, 2004

Luque Martínez, T., **Investigación de marketing 3.0**, Pirámide, 2017

Villaverde, S.; Monfort, A.; Merino, M.J., **Investigación de mercados en entornos digitales y convencionales**, Esic, 2020

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección comercial II/V03G020V01502

Other comments

Esta materia no dobre grao ADE-Dereito impártese no segundo cuadrimestre de 5º curso e a profesora responsable é Ana Isabel Martínez Senra.

IDENTIFYING DATA**Planificación financeira**

Subject	Planificación financeira			
Code	V03G020V01702			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	4	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Economía financeira e contabilidade			
Coordinator	Cibrán Ferraz, María Pilar			
Lecturers	Cibrán Ferraz, María Pilar			
E-mail	pcibran@uvigo.es			
Web				
General description	O obxectivo desta materia é que o alumno saiba facer un diagnóstico das necesidades financeiras da empresa e elaborar a planificación financeira da mesma a curto e longo prazo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Elaborar a planificación financeira a curto prazo dunha empresa	B1	C1	D1
	B2	C5	D2
	B3	C6	D3
	B5	C7	D4
	B8	C9	D5
	B9	C10	
	B10	C11	
	B11	C12	
	B12	C13	
	B13	C14	
	B14	C15	
		C16	
Elaborar a planificación financeira a longo prazo dunha empresa	B1	C1	D1
	B2	C5	D2
	B3	C6	D3
	B5	C7	D4
	B8	C9	D5
	B9	C10	
	B10	C11	
	B11	C12	
	B12	C13	
	B13	C14	
	B14	C15	
		C16	

1. Capacidade para promover e avaliar a formación de hábitos perdurables e autónomos da práctica da actividade físico-deportiva na poboación que realiza adestramento deportivo

Contidos

Topic	
Tema 1. Conceptos xerais de planificación financeira. Análise e interpretación de estados financeiros.	1.1. Estados financeiros e conceptos da planificación financeira
Tema 2. Diagnóstico económico-financiero.	2.1. Diagnóstico financeiro 2.2. Técnicas e métodos
Tema 3. Estados financeiros da planificación a curto prazo.	3.1. Presuposto de tesourería 3.2. Outros estados da planificación a curto prazo
Tema 4. Estados financeiros da planificación ó longo prazo	4.1. Cadro de financiamento 4.2. Outros estados da planificación ó longo prazo

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	15	5	20
Resolución de problemas	16	24	40
Prácticas con apoio das TIC	15	35	50
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	18	20
Práctica de laboratorio	1	9	10
Presentación	1	9	10

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición na aula, por parte do profesor, dos contidos mais relevantes e de maior dificultade conceptual. Posibilidade de desenvolvemento de exemplos co obxectivo de clarificar os conceptos da teoría. Posibilidade de desenvolvemento de caso integral.
Resolución de problemas	Proposta de exercicios na aula como complemento das sesións maxistras con problemas e/ou exercicios guiada polo docente.
Prácticas con apoio das TIC	Exercicios e casos no ordenador. Posibilidade de caso integral

Atención personalizada

Methodologies	Description
Prácticas con apoio das TIC	Aprendizaxe entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.
Tests	Description

Resolución de problemas e/ou exercicios	Aprendizaxe entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.
Práctica de laboratorio	Aprendizaxe entre o profesor e o alumno, ben individualmente ou en grupos reducidos para a resolución de dúbidas e consultas do alumnado relacionados coa materia.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba de exercicios	40	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14	C1 C5 C6 C7 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Práctica de laboratorio	Caso feito na aula de laboratorio	40	B1 B2 B3 B5 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14	C1 C5 C6 C7 C9 C10 C11 C12 C13 C14 C15 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Presentación	Presentación	20	B11	C6 C7 C15	D5

Other comments on the Evaluation

Os alumnos poderán optar entre avaliación continua (100% nota final) ou ben avaliación global da materia (proba final das convocatorias oficiais (100% da nota final).

"Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudiantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que suporá o 100% da cualificación". Tamén na segunda convocatoria.

"Na convocatoria de Fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación".

As diferenzas entre sistemas de avaliación entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración de Empresas na Universidade de Vigo están xustificadas pola necesaria adaptación a medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e adquisición de iguais competencias ás diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente en canto a tipo de grupos e número medio de alumnos por grupo.

Prazo renuncia avaliación continua: non procede. Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudiantado poderá optar a ser avaliado cun exame final que supoñerá o 100% da cualificación. Tamén na segunda convocatoria. Na convocatoria de Fin de carreira, o exame supoñerá o 100% da cualificación.

Conduas inadecuadas e prexudiciais para o normal funcionamento da clase e da convivencia poderán carrexar sancións. Este esquema de avaliación é válida para todas as convocatorias.

As datas dos exames da materia poderán ser consultadas na páxina web da Facultade <http://fccee.uvigo.es>

Tutorías: Moovi, solicitude previa correo pcibrán@uvigo.es

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Cibrán,P.; Prado,C.; Huarte, C. y Crespo, M.A., **Planificación Financiera**, 1, ESIC, 2013

Cibrán, P; Villanueva, M, **Gestión Financiera. Teoría y casos prácticos.**, 1, Andavira Editora, 2008

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Decisións de investimento/V03G020V01402

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

Análise contable/V03G020V01601

Decisións de financiamento/V03G020V01501

Other comments

Nesta materia, no PCEO Ade-Dereito impártese no 2º cuadrimestre do curso 5º e o profesorado responsable Pilar Cibrán ferraz

(Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudiantado

(<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

IDENTIFYING DATA				
Auditoría				
Subject	Auditoría			
Code	V03G020V01901			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Economía financeira e contabilidade			
Coordinator	Ruiz Blanco, María Silvia			
Lecturers	Olmo Casalderrey, Jaime del Ruiz Blanco, María Silvia			
E-mail	sblanco@uvigo.es			
Web				
General description	Esta materia relaciónase especialmente cos contidos incluídos nas materias de Contabilidade financeira. A auditoría financeira é unha das especializacións do profesional contable e os créditos da materia deben proporcionar ao alumno os coñecementos e habilidades básicas para un futuro desenvolvemento profesional neste ámbito concreto da auditoría ou, máis xenérico, da contabilidade. A materia se adecua ao perfil profesional e académico da titulación, xa que a auditoría é unha especialización profesional que capacita para o desempeño de funcións propias da xerencia e o asesoramento empresarial.			
	Os campos profesionais nos que se proxecta son, ademais da auditoría de contas, o deseño e planificación dunha contabilidade, a xestión contable, o asesoramento contable, entre outros.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B1	Capacidade de análise e síntese
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Identificar o marco legal e institucional que regula a auditoría de contas	B5	C6	
Identificar los procedimientos y prácticas específicas de la profesión de auditoría de cuentas.	B1	C6	
Aplicar os coñecementos adquiridos na propia materia e noutras de cursos previos, como as materias de contabilidade financeira, contabilidade de custos, análise contable e matemática das operacións financeiras a futuras situacións profesionais. Desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas específicos da materia.	B5 B10 B13	C8	D1
Buscar, identificar e interpretar os datos económicos que ofrece a empresa co obxectivo de propor os axustes de auditoría adecuados	B1 B13	C16	

Contidos

Topic	
1. Fundamentos económicos, sociais e normativos.	
2. Auditoría dos estados financeiros: análise das áreas. (*)	
3. Descrición global do proceso dunha auditoría: planificación, avaliación de riscos, análise do control interno e emisión de informes de auditoría de contas anuais.	

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	5	10	15
Resolución de problemas	22.5	45	67.5
Resolución de problemas de forma autónoma	7.5	15	22.5
Lección maxistral	15	30	45

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Traballo tutelado	Actividade na que se formulan problemas ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. O profesor pode solicitar a participación dos alumnos.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Esta actividade implica a supervisión do traballo realizado polo alumno por parte do profesor co fin de resolver as dúbidas que poidan xurdir e non como un método de avaliación. É importante que o alumno participe activamente e solicite as explicacións que necesite. O horario de tutorías indicárase no Moovi da materia.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballo tutelado	Realización de traballos ou problemas por parte do alumno	15	B1 C8 D1 B5 C16 B10 B13
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados co algunha parte da materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.	45	B1 C6 B5 C8 C16
Resolución de problemas de forma autónoma	Proba na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor. A proba refírese ao conxunto da asignatura.	40	C6 C8 C16

Other comments on the Evaluation

As diferenzas entre os sistemas e metodoloxías de avaliación entre os distintos centros que imparten o Grao en Administración e Dirección de Empresas da Universidade de Vigo, xustifícanse pola necesaria adaptación na medición da consecución dos mesmos resultados de aprendizaxe e da adquisición de iguais competencias aos diferentes organizacións docentes de cada Centro, especialmente no que se refire ao tipo de grupos, e ao número medio de alumnos por grupo.

A nota final do curso (para primeira y segunda oportunidade) será a maior de:

a) suma da nota obtida no traballo tutelado (cunha ponderación do 15%), parcial 1 (cunha ponderación de 15%), parcial 2 (cunha ponderación de 15%), parcial 3 (cunha ponderación de 15%) e proba de avaliación global (40%). Esta última proba de avaliación global coincidirá coa data da avaliación global oficial dacordo co calendario da Facultade.

b) la nota obtenida en la prueba de evaluación global.

As datas e horarios das probas de avaliación global das diferentes convocatorias serán as aprobadas pola Xunta de Centro para o curso 2023-2024 e poden ser consultadas na páxina Web da Facultade (<http://fccee.uvigo.es>)

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Arenas, P. , Moreno, A., **Introducción a la auditoría financiera. Teoría y casos prácticos**, MCGRAW-HILL / INTERAMERICANA DE ESPAÑA,, 2012

De la Peña Gutiérrez, A., **Auditoría: un enfoque práctico.**, Paraninfo, 2008

Segovia San Juan, I. et al., **Introducción a la auditoría financiera**, UNED, 2011

Sánchez-Fernández de Valderrama J.L. y Alvarado Riquelme, M., **Teoría y práctica de la auditoría**, Pirámide, 2021

Complementary Bibliography

VVAA, **Manual de Auditoría**, Francis Lefevre, 2017

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Empresa: Contabilidade financeira I/V03G020V01301

Análise contable/V03G020V01601

Contabilidade de custos/V03G020V01602

Other comments

O desenvolvemento dos tres bloques temáticos nas súas correspondentes temáticas estará a disposición do alumnado na plataforma de teledocencia Moovi.

IDENTIFYING DATA				
Mercadotecnia sectorial				
Subject	Mercadotecnia sectorial			
Code	V03G020V01910			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	García Rodríguez, María José			
Lecturers	García Rodríguez, María José			
E-mail	mjgarcia@uvigo.es			
Web				
General description	Esta materia identifica distintos campos de actividade nos que se requiren prácticas diferenciais de marketing adaptadas ás características particulares de comercialización. Estudo das estratexias de marketing adecuadas para estes tipos de empresas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia			
Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Comprensión e coñecemento das distintas aplicacións de mercadotecnia sectorial nas empresas.	B1	C5	D1
	B2	C6	D3
	B5	C7	D4
	B9	C9	
	B13		

Capacidade de aplicación das estratexias de mercadotecnia sectorial en casos prácticos de empresas.	B1	C9	D1
	B2	C10	D3
	B5	C13	D4
	B8	C14	D5
	B9	C16	
	B10		
	B11		
	B13		
	B14		

Contidos

Topic	
1. Mercadotecnia de servizos	1.1. Mercadotecnia turística 1.2. Mercadotecnia bancaria 1.3. Mercadotecnia sanitaria
2. Mercadotecnia industrial	
3. Mercadotecnia non lucrativa	3.1 Mercadotecnia social 3.2 Mercadotecnia política 3.3 Mercadotecnia pública

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	22.5	0	22.5
Estudo de casos	27	49	76
Exame de preguntas obxectivas	1.5	50	51.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia
Estudo de casos	Realización de casos sobre as aplicacións sectoriais da mercadotecnia.

Atención personalizada

Methodologies Description

Estudo de casos	Atención personalizada de problemas do alumnado ao levar á práctica os coñecementos teóricos.
-----------------	---

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Estudo de casos	Resolución de casos prácticos, exercicios de comprensión dos temas, traballos e exposicións relacionadas cos temas da materia (ningunha das probas superará por si mesma o 40% da cualificación).	60	B1 B2 B5 B9 B11 B13 B14	C9 C10 C13 C14 C16	D1 D3 D4 D5
Exame de preguntas obxectivas	Exame sobre os contidos da materia	40	B5	C5 C6 C7	

Other comments on the Evaluation

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua ou por unha proba de avaliación global.

Para poder superar a materia por avaliación continua, hai que obter unha nota mínima de 1 punto sobre 4 no exame e asistir como mínimo a un 70% das clases teóricas e un 70% das prácticas.

Para que se evalúen as prácticas é obrigatorio asistir á sesión correspondente á súa exposición e participar no debate de resolución.

A puntuación obtida en avaliación continua pola participación, así como a realización e entrega de todas aquelas tarefas establecidas polo profesor (casos, exercicios e exposicións), mantense na convocatorias ordinaria e extraordinaria do curso académico en vigor, pero NON se gardará para cursos sucesivos.

Se considerará que os alumnos que asistan a un 20% das prácticas están realizando avaliación continua, salvo que de forma expresa indiquen que se acollen a avaliación global. O prazo para renunciar á avaliación continua será até 15 días antes da data do exame.

As datas de exámes deberán ser consultadas na páxina web da Facultade "<http://fccee.uvigo.es>".

Os alumnos que non sigan a avaliación continua teñen a opción de avaliación global, na que serán examinados mediante unha proba escrita valorada sobre 10 puntos que non coincidirá coa de avaliación continua.

As datas e horas das probas de avaliación global (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>

Na convocatoria de Fin de carreira os alumnos serán avaliados mediante unha proba escrita valorada en 10 puntos.

Os estudantes que non participen nin na avaliación continua nin na Global, figurarán nas actas como "non presentados".

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (*Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado:

(<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

A información sobre as titorías pódese consultar en Moovi.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Aguirre García, M.S. (coord), **Marketing en sectores específicos**, Pirámide, 2000

Cubillo, J.M.; Blanco, A., **Estrategias de marketing sectorial**, ESIC, 2014

Complementary Bibliography

Grande Esteban, Ildfonso, **Marketing de los servicios**, ESIC, 2005

Barranco Saiz, F.J., **Marketing político y electoral**, Pirámide, 2012

Mesonero, M.; Alcaide, J.C., **Marketing Industrial**, ESIC, 2012

Rufín, R.; Medina, C., **Marketing público. Investigación, aplicaciones y estrategia**, ESIC, 2012

Balas Lara, M., **Marketing. La gestión de la comunicación en el tercer sector. Cómo mejorar la imagen de las ONGs.**, ESIC, 2012

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección comercial II/V03G020V01502

IDENTIFYING DATA**Dereito do comercio internacional**

Subject	Dereito do comercio internacional			
Code	V03G020V01921			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	#EnglishFriendly Castelán			
Department	Dereito privado			
Coordinator	Torres Pérez, Francisco José			
Lecturers	Aldavero Mora, María de la Paz Costas Martínez, María del Carmen Torres Pérez, Francisco José			
E-mail	ftorres@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
General description	Dereito do Comercio Internacional é unha materia optativa que se cursa no primeiro cuadrimestre do cuarto ano de Grao en Administración de Empresas.			
	Nela examínanse, dende o punto de vista xurídico, as figuras contractuais mais utilizadas ou características do tráfico xurídico mercantil no ámbito internacional. Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Coñecemento do ámbito institucional no que se desenvolve o comercio internacional.	B1	
Análise das fontes normativas que regulan o comercio internacional e do procedemento da súa procura e aplicación.	B1 B2 B10	C5
Ser capaz de comprender a anatomía descritiva e topográfica dos diversos órganos e sistemas que integran o corpo humano.		
Ser capaz de comprender a anatomía descritiva e topográfica dos diversos órganos e sistemas que integran o corpo humano.		
Dominio dos conceptos xurídicos mais relevantes do entorno internacional e que reesulten necesarios para a resolución de casos de comercio internacional.	B1 B5 B9 B10	
Resolución de casos e elaboración de informes relacionados coa materia.	B1 B5 B10	C7 C12 C13

Contidos

Topic

Tema 1. Marco institucional e fontes do Dereito do Comercio Internacional.	A) Marco Institucional. B) As fontes: 1. A ""Nova Lex Mercatoria". 2. O Regulamento "Roma I". 3. O Código civil.
Tema 2. O empresario extranxeiro.	A) O empresario extranxeiro individual. B) O empresario extranxeiro social.
Tema 3: Propiedad Industrial e Intelectual. Dereito da Competencia.	A) A protección dos bens inmateriais. B) Normativa internacional. C) A defensa dos dereitos da propiedade industrial el intelectual. D) Normativa reguladora da competencia.
Tema 4: A compravenda internacional	A) Introducción e datos xerais B) Ámbito de aplicación. C) Formación del contrato. D) Obligaciones de las partes. E) Incumplimiento del contrato. F) Transmisión del riesgo y conservación mercaderías.
Tema 5: Os INCOTERMS.	A) Introducción: Os INCOTERMS 2020. B) Termos válidos para calquera medio de transporte C) Termos válidos para transporte marítimo.
Tema 6: Contratos de distribución e cooperación.	A) Introducción: características generales. B) Contrato de comisión. C) Contrato de axencia. D) Contrato de concesión mercantil. E) Contrato de franquicia. F) Máster franquicia
Tema 7: Contratos de transporte.	A) Contrato internacional de transporte por estrada. B) Contrato internacional de transporte marítimo de mercadorías. C) Contrato internacional de transporte multimodal.
Tema 8: Instrumentos de pago e cobro.	A) Introducción: instrumentos de pago y cobro B) Créditos documentarios.
Tema 9: As garantías contractuais.	A) As garantías: concepto e clases. B) A fianza e o aval. C) As garantías independentes.
Tema 10: A crise económica do empresario. A resolución de conflitos.	A) Procedementos concursais. B) A resolución de conflitos en vía xudicial. C) Alternativas á resolución de conflitos en vía xudicial.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Prácticas de laboratorio	25	20	45
Lección maxistral	22	30	52
Seminario	2	10	12
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	20	20
Exame de preguntas obxectivas	1	20	21

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Prácticas de laboratorio	Clases de carácter presencial nas que se propondrán aqueles aspectos da materia mais relevantes na práctica, principalmente a través do prantexamento e análise de casos, resolución de cuestionarios e casos prácticos e estudo de documentación.
Lección maxistral	Neste tipo de docencia presencial, o profesor exporá e explicará os aspectos mais relevantes dos distintos temas que integran o programa da materia explicitado no apartado "contidos".
Seminario	

Atención personalizada

Methodologies	Description
---------------	-------------

Lección maxistral	Tanto nas sesións maxistrais coma nos horarios de titorización previstos pola vixente normativa, o Profesor atenderá as dúbidas e cuestións que se plantexen polos alumnado en relación á materia explicada. Nas prácticas de laboratorio o profesor atenderá de forma individual ou en grupo as cuestións que plantexe o alumnado en relación ás actividades desenvolvidas na mesma. O horario de titorías publicarase en Moovi.
Prácticas de laboratorio	Tanto nas sesións maxistrais coma nos horarios de titorización previstos pola vixente normativa, o Profesor atenderá as dúbidas e cuestións que se plantexen polos alumnado en relación á materia explicada. Nas prácticas de laboratorio o profesor atenderá de forma individual ou en grupo as cuestións que plantexe o alumnado en relación ás actividades desenvolvidas na mesma. O horario de titorías publicarase en Moovi.

Avaliación			Qualification	Training and Learning Results
	Description			
Prácticas de laboratorio	Nas prácticas de laboratorio presentaránse, para a súa contestación por escrito e correspondente avaliación, cuestionarios sobre a materia explicada nas sesións maxistrais. Avaliaráse tamén a acertada resolución ou prantexamento dos casos prácticos que se propoñan, a presentación de pequenos traballos ou informes previamente indicados polo profesor e, en xeral a activa participación neste tipo de sesións.	30	B1 B2 B5 B9 B10	C12 C13
Seminario	No seminario elaborárase un informe sobre unha temática da asignatura e farase a súa presentación de forma oral.	30	B1 B2 B9 B10	C5 C7
Exame de preguntas obxectivas	A proba de avaliación global poderá consistir na presentación dunha batería de preguntas tipo test sobre a materia explicada nas sesións maxistrais que, no seu caso, poderán ser combinadas con outras cuestións que se prantexen baixo outros formatos, que deberán ser desenvolvidas por escrito polo alumno.	40	B1	C5 C7

Other comments on the Evaluation

1.- Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudantado poderá optar a ser avaliado cunha proba de avaliación global que suporá o 100% da cualificación. Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

2.- O alumnado que non participe na AC nin na AG, figurarán nas actas como [non presentados].

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Esplugues Mota, Carlos, **Derecho del Comercio Internacional. Disponible en Biblioteca Virtual Tirant -suscrita UVIGO-**, 9ª, Tirant lo Blanch, 2020

Calvo Caravaca, Alfonso-Luis y Carrascosa González, Javier (directores), **Derecho del Comercio Internacional**, COLEX, 2012

Base de datos, **West-Law Aranzadi**,

Complementary Bibliography

AAVV, **Memento práctico contratos mercantiles 2019/2020**, Madrid, Ediciones Francis Lefebvre, 2019

Alvarez González, Santiago, **Legislación de Derecho Internacional Privado**, Comares,

Sánchez Lorenzo, Sixto A., **Cláusulas en los contratos internacionales**, Atelier, 2012

Biblioteca CNUDMI-UNCITRAL. Comisión de las naciones Unidas para el Derecho Mercantil internacional,

<https://uncitral.un.org/es/library>,

Códigos BOE Derecho Mercantil, https://www.boe.es/biblioteca_juridica/index.php?tipo=C,

Guía de negocios en España, <http://guidetobusinessinspain.com/>,

Guía Práctica de Comercio Exterior, www.iberglobal.com/files/2015/guia_comercio_exterior.pdf,

Librería ICEX, <https://www.icex.es/icex/es/Navegacion-zona-contacto/libreria-icex/index.html>, ICEX,

---

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Dereito mercantil/V03G020V01205

IDENTIFYING DATA				
Enxeñaría financeira				
Subject	Enxeñaría financeira			
Code	V03G020V01922			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Economía financeira e contabilidade			
Coordinator	Lago Velando, Ángeles			
Lecturers	Lago Velando, Ángeles			
E-mail	lvelando@uvigo.es			
Web				
General description	O obxectivo da materia é introducir ao estudante no ámbito específico dos produtos financeiros derivados. O emprego actual destes instrumentos, tanto por parte das entidades financeiras como do resto de empresas, resulta habitual, polo que o coñecemento da súa existencia, operatoria e posibilidades, resulta unha formación complementaria de considerable valor para o estudante.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B7	Ler e comunicarse en inglés como lingua estranxeira
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia			
Expected results from this subject	Training and Learning Results		
	B1	C6	D1
Posuír e comprender coñecementos sobre valoración	B3	C7	
	B5	C9	
	B7	C10	
	B10	C12	
	B11		
	B13		
	B14		

(*)Aplicar los conocimientos a posibles situaciones profesionales en el ámbito de los productos financieros derivados.	B2 B6 B8 B9	C13 C16	D5
Reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos sobre a valoración de activos	B2	C11	
Transmitir información e resultados de valoración de activos	B6 B7 B13		D5

Contidos

Topic

1.- Introducción aos produtos financeiros derivados	1.1. Concepto 1.2. Tipoloxía 1.3. Operativa 1.4. Os mercados de derivados, organizados e regulados, mundiais
2.- Produtos financeiros derivados OTC	2.1. FORWARD RATE AGREEMENT (FRA) 2.1.1. Concepto 2.1.2. Análise das posicións 2.1.3. Operativa 2.2. INTEREST RATE SWAP (IRS) 2.2.1. Concepto 2.2.2. Tipoloxía 2.2.3. Operativa 2.3. CAP, FLOOR, COLAR 2.3.1. Concepto 2.3.2. Análise das posicións 2.3.3. Tipoloxía 2.3.4. Operativa 2.4 FORWARD SOBRE TIPO DE CAMBIO 2.5 SWAP SOBRE DIVISAS
3.- Produtos financeiros derivados en mercados organizados e regulados	3.1. FUTUROS 3.1.1. Concepto 3.1.2. Tipoloxía 3.1.3. Operativa 3.2. OPCÍONS 3.2.1. Concepto 3.2.2. Tipoloxía 3.2.3. Operativa
4. Produtos financeiros estruturados	4.1. Orixe 4.2. Concepto 4.3. Tipoloxía 4.4. Axentes participantes 4.5. Operativa

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	7.5	15	22.5
Prácticas de laboratorio	15	30.5	45.5
Seminario	5	7	12
Lección maxistral	22.5	45	67.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	2.5	0	2.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O estudante debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a realización de rutinas, a aplicación de fórmulas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación de coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo, que se realizan en aulas de informática.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo individual e autónomo que lle permita ao estudante profundar e/ou complementar os contidos da materia.
Lección maxistral	Explicación teórica dos contidos da materia en grupo amplo de estudantes.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas	O estudante pode acudir a titorías individuais no despacho do profesor/a, dentro do horario establecido no inicio de curso, para resolver as dúbidas dunha forma personalizada.
Prácticas de laboratorio	O estudante poderá consultar ao profesor, de forma individualizada, as dúbidas que se lle presenten á hora de realizar as actividades propostas na aula de informática.
Seminario	O estudante pode acudir a titorías individuais no despacho do profesor/a, dentro do horario establecido no inicio de curso, para resolver as dúbidas dunha forma personalizada.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Resolución de problemas	Avaliación da materia que comprende contidos prácticos.	25	B3 B13 B14 C6 C7 C9 C12 C16	D1 D5	
Prácticas de laboratorio	Avaliación do contido parcial da materia en grupo reducido ou individual.	5	B3 B13 B14 C6 C7 C9 C12 C16	D1 D5	
Seminario	Avaliación da materia que comprende contidos teóricos e prácticos.	30	B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B13 B14	C6 C7 C9 C10 C12 C13 C16	D1 D5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Avaliación global da materia que comprende contidos teóricos e prácticos.	40	B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B13 B14	C6 C7 C9 C10 C11 C12 C13 C16	D1 D5

Other comments on the Evaluation

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de **Avaliación Continua (AC)**, ou alternativamente optar por unha proba de **Avaliación Global (AG)**. A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida até ese momento en calquera das probas que xa se realizaron.

- **AC.** En caso de non renunciar á avaliación continua:
  - Avaliación: A nota final do curso (para primeira e segunda oportunidade) será a suma da nota obtida nas probas de avaliación realizadas ao longo do cuadrimestre (cunha ponderación do 60% sobre o total), e da nota obtida nunha última proba que coincidirá coa data da AG (cunha ponderación do 40% do total).
  - Para aprobar a materia por AC é necesario obter unha nota mínima de 5.
  - Se considerará que o alumnado se presentou á avaliación continua cando se presentou a algunha de próbalas/actividades de avaliación desta modalidade.

- **AG en primeira oportunidade** (convocatoria de febreiro I cuatrimestre). O alumnado será avaliado mediante unha proba final que suporá o 100% da cualificación. Para aprobar a materia é necesario obter unha nota mínima de 5.
- **AG na segunda oportunidade** (convocatoria extraordinaria de xullo). O alumnado será avaliado mediante unha proba final que suporá o 100% da cualificación. Para aprobar a materia é necesario obter unha nota mínima de 5.
- **AG na convocatoria de Fin de Carreira**. O alumnado será avaliado mediante unha proba final que suporá o 100% da cualificación. Para aprobar a materia é necesario obter unha nota mínima de 5.

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como "non presentados".

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de AG son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta da Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fcee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Valls Martínez, María del Carmen y Cruz Rambaud, Salvador, **Operaciones financieras avanzadas**, Pirámide, 2013

Se proporcionarán, vía Moovi, materiales (presentaciones, apuntes, referencias...),

Complementary Bibliography

Castellanos Hernán, Enrique, **Opciones y futuros de renta variable**, Instituto Bolsa y Mercados Españoles, 2011

Lamothe Fernández, Prosper y Pérez Somalo, Miguel, **Opciones Financieras y Productos estructurados**, MC Graw Hill, 2004

Además puede encontrar información adicional en, <https://www.meff.es/esp/Sobre-Nosotros/Libros-Guías>;
<https://www.meff.es/esp/Sobre-Nosotros/Folleto-Derivados-Financieros>,

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Estatística: Estatística/V03G020V01204

Decisións de investimento/V03G020V01402

Decisións de financiamento/V03G020V01501

Valoración de activos/V03G020V01604

IDENTIFYING DATA**International Finance**

Subject	International Finance			
Code	V03G020V01923			
Study programme	Grado en Administración y Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4th	1st
Teaching language	#EnglishFriendly Galician			
Department				
Coordinator	Martínez Cobas, Francisco Javier			
Lecturers	Martínez Cobas, Francisco Javier Vila Biglieri, Jorge Eduardo			
E-mail	xmcobas@uvigo.gal			
Web				
General description	The subject presents the international financial system and its markets, as well as the financial decisions of the company regarding trade and international investment English Friendly subject: International students may request from the teachers: a) materials and bibliographic references in English, b) tutoring sessions in English, c) exams and assessments in English.			

Training and Learning Results

Code	
A1	Students need to show they have acquired and understood the knowledge in a field of study underpinned by general secondary education and which is usually at a level which-while drawing on advanced text books-also includes certain aspects that imply being familiar with the cutting edge of this field of study.
A2	Students need to be able to apply the knowledge acquired to their work or vocation in a professional manner, and should have the skills normally demonstrated through the ability to develop and defends points of view and to solve problems related to their field of study.
B1	Ability to analyse and synthesise
B2	Critical and self-critical thinking
B3	Skills related to the use of those computer applications used in business management
B14	Capacity to apply the theoretical and practical knowledge acquired in a specialised academic context
C4	Acquire and understand knowledge regarding: The economic framework regulating business activities and the corresponding legislation
C5	Acquire and understand knowledge regarding: The relationship between the business and its surroundings, evaluating its impact on business strategy, behaviour, management and sustainability
C7	Acquire and understand knowledge regarding: The main instrumental techniques applied to the business context
C8	Apply the knowledge acquired to future professional situations and develop competences related to posing and defending arguments
C13	Mobility and adaptability to different contexts and situations
C16	Skills in looking for, identifying and interpreting sources of relevant economic information
D3	Responsibility and the capacity to take on commitments
D4	Ethical commitment in work

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
(*)	A1	B1	C4	D3
	A2	B2	C5	D4
		B3	C7	
		B14	C8	
			C13	
			C16	

Contents

Topic	
1.- International Monetary System	1.1.- Globalization 1.2.- History of the international monetary system 1.3.- Current situation
2.- international Financial System	2.1.- Introduction 2.2.- International financial institutions 2.3.- International financial markets

3.- International Financial Markets	3.1.- Introduction 3.2.- Currency market 3.3.- Credit market 3.4.- Bonds market 3.5.- Stock markets 3.6.- Commodities markets 3.7.- Derivatives market: futures & options
4.- International Business Financing	4.1.- International trade 4.2.- International investment

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	30	60	90
Practices through ICT	20	30	50
Objective questions exam	0	2	2
Debate	0	8	8

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Lecturing	Theoretical exhibition of the bases of the subject
Practices through ICT	Treatment of real cases of finance and international investment

Personalized assistance

Methodologies	Description
Practices through ICT	Tutorials will be set in agreement with the students. The tutoring request procedure will be through the email xmcobas@uvigo.gal Possibility of attention in other different languages than Galician (English, French, Castilian, Portuguese)

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Practices through ICT	Individual work in continuous evaluation	40	A1 A2	B1 B2 B3 B14	C4 C5 C7 C8 C13 C16	D3 D4
Objective questions exam	Written exam	40				
Debate	Active participation of the student body in theoretical and practical classes, and other activities related to the subject	20				

Other comments on the Evaluation

The date of the exam can be consulted on the Faculty's Website: <http://fccee.uvigo.es>

The students can choose a final exam that will suppose 100% of the qualification. Second exam and later exams will suppose 100% of the qualification too.

The term to choose a final exam will be a month before the official date of the final examination.

In the extraordinary call, the exam will also represent 100% of the grade.

Sources of information

Basic Bibliography

Durán Herrera, J.J., Gallardo Olmedo, F., **Finanzas internacionales para la empresa**, 1ª, Pirámide, 2013
Arteaga, J. et al., **Manual de la internacionalización**, 2ª, ICEX-CECO, 2017

Complementary Bibliography

Varela, M., Varela, F., **Sistema monetario y financiación internacional**, Pirámide, 2013
Hill, C., Hult, T., **Global Business Today**, 12ª, Mc Graw-Hill, 2022
<http://www.bancomundial.org>,

<http://www.imf.org/external/index.htm>,
<http://unctad.org/es/Paginas/Home.aspx>,
<http://www.cincodias.com>,
<http://www.expansion.com>,
<http://www.ft.com/home/UK>,
<http://www.ecb.int/ecb/html/index.es.html>,

Recommendations

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

International strategic management/V03G020V01603
International business law/V03G020V01921

Subjects that it is recommended to have taken before

Business: Mathematics of financial transactions/V03G020V01202
Investment decisions/V03G020V01402
Financing decisions/V03G020V01501

IDENTIFYING DATA**Knowledge and technological innovation management**

Subject	Knowledge and technological innovation management			
Code	V03G020V01925			
Study programme	Grado en Administración y Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4th	1st
Teaching language	#EnglishFriendly Galician English			
Department				
Coordinator	Vázquez Vicente, Xosé Henrique			
Lecturers	López Manuel, Lucas Pansera, Mario Vázquez Vicente, Xosé Henrique			
E-mail	xhvv@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/xhvv			
General description	The course highlights the challenges posed by the knowledge economy, justifies the need to innovate in this context, and deepens into the tools available to sistematize R&D and innovation within organizations.			

Although we will mainly focus in private firms, the course will show that the management of knowledge and innovation finds a wide field of application beyond the business arena. The rationale of the course will thus play an important role in the dynamization of change in any type of organization; from an NGO or a trade union, for instance, to the very same public administration.

English Friendly subject: International students may request from the teachers:

a) resources and bibliographic references in English, b) tutoring sessions in English, c) exams and assessments in English".

Training and Learning Results

Code				
A2	Students need to be able to apply the knowledge acquired to their work or vocation in a professional manner, and should have the skills normally demonstrated through the ability to develop and defends points of view and to solve problems related to their field of study.			
A3	Students should be able to collect and interpret relevant data (usually within their field of study) in order to make judgements that include a reflection on the relevant social, scientific or ethical issues.			
A4	Students should be able to transmit information, ideas, problems and solutions to both specialised and non-specialised audiences.			
B1	Ability to analyse and synthesise			
B2	Critical and self-critical thinking			
C1	Acquire and understand knowledge regarding: the relationships between the different subsystems that make up the business system			
C3	Acquire and understand knowledge regarding: Internal aspects, functions and processes of organisations including their nature, structure, direction, operation and management			
D2	Capacity for leadership, including empathy with others			

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Understand the Knowledge Economy and the role that the management of the innovation plays.	A3	B1 B2	C1 C3	
Capacity to analyze the main strengths that move the ecosystem of innovation	A2	B1 B2	C1 C3	
Capacity to analyse the internal processes of the company that influence the potential of innovation	A4	B2	C1 C3	D2
Creative capacity to distinguish new projects of innovation, evaluate them with rigour, and implement them.	A2 A3	B1	C1	D2

Contents	
Topic	
1.- Why innovation management? From an industrial to a knowledge economy.	The world economy. The rationale of growth and convergence. The new technological system: microelectronics and biotechnology. Knowledge economy: more than bytes. The firm in a new context: the innovation plan.
2.- Technological change and National Systems of Innovation.	Technology and innovation: definitions and typologies. The configuration of National Systems of Innovation. The system Science-Technology-Industry: the role of universities.
3.- The elaboration of a diagnosis: from environmental insights to new ideas for the market.	Competitive intelligence. Technological prospectation. Technological audit.
4.- The importance of designing a strategy to develop a project portfolio.	Strategic coherence. Innovation strategies. Technological strategies. Interactions. Indicators. Project portfolio. Technology protection.
5.- How to implement a project? Organizational structure, control and leadership.	Organizational structures to stimulate change and innovation. Coordination mechanisms to innovate. The technological perspective of control systems and incentives. Participation systems for the workforce. The flow of change: training, communication and leadership.

Planning			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Introductory activities	2	0	2
Lecturing	20	40	60
Debate	8	5	13
Mentored work	20	25	45
Objective questions exam	2	28	30

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
	Description
Introductory activities	Presentation of contents and goals. Teaching methodology and evaluation systems.
Lecturing	Presentation of the theoretical basis and guidance on program contents. Students should read previously the recommended material for each session.
Debate	Teachers will debate with students about questions with answers that will require to associate arguments from the current and previous lectures.
Mentored work	These sessions will also have the teachers' support, but students will work cooperatively and autonomously in small groups in order to carry out an Innovation Plan for a particular organization. In order to carry out these tasks, it is important to absorb the knowledge discussed in master sessions.

Personalized assistance	
Methodologies	Description
Mentored work	The innovation plan will be supervised by the teacher.

Assessment			
	Description	Qualification	Training and Learning Results
Debate	The teachers will question the students with issues that will require answers relating to different topics.	20	A2 B2 A3 A4

Mentored work	The tutored works consists on developing an Innovation Plan, which can follow a model available at MOOVI (UVigo's online teaching platform). The assesment of this Plan will be based on the following criteria:	40	A2	B1	C1	D2
			A3	B2	C3	
			A4			

FORMAL PRESENTATION

The table of contents will be broken down and will indicate the page on which each element is. All the figures included in the text, tables, graphs and figures must specify the source.

Literal quotations must be enclosed in quotation marks and accompanied by the source from which they are extracted. If they are not literal, only the source will be cited. The detection of a plagiarism will be punished with the greatest of sanctions according to the regulations of the University of Vigo.

The sources (documentary, oral, internet...) must be collected in a final section.

LEVEL AND QUALITY OF THEMATIC DEPTH

ANALYTICAL SKILL

Structuring and critical analysis of information

Originality and rigor of the arguments

FINAL PRESENTATION TO SEEK FINANCING FOR ONE OF THE PROJECTS DEVELOPED IN THE INNOVATION PLAN

5/10 minutes presentation

Fluency of the presentation

Conviction capacity

Objective questions exam	The exam will consist of 20 test questions with 4 possible answers each. One correct answer adds one point; one incorrect answer subtracts 0,33. Alternatively, this test-type exam may be substituted by short questions that students must deal with extensively.	40	A3	B1	C1	
				B2	C3	

Other comments on the Evaluation

The tutoring schedule will be displayed on the faculty page on Moovi. Students will be able to request an appointment through the teachers' email.

Students can choose to be assessed through the Continuous Assessment (CA) system or alternatively opt for a Comprehensive Evaluation (CE) test. The default evaluation method is CA.

The score for participation and completion of all tasks will be maintained within the academic year and will not be carried over to subsequent courses.

Specific notes about the exam:

- (1) It may be a multiple-choice test or consist of short questions.
- (2) The slides available on MOOVI contain an extended index of the subject matter that students will have to supplement on their own during in-person teaching and/or with the recommended bibliography.
- (3) The dates and times of the AG tests (first and second opportunities) are specified in the evaluation test calendar approved by the Faculty Board (Xunta de Facultade). In the event of a conflict or discrepancy between the exam dates, the dates published on the faculty website, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>, will prevail.
- (4) Students are recommended to take into account Title VII (Regarding the use of illicit means) of the Regulations on Evaluation, Grading, and Quality of Teaching and Learning Processes of Students (<https://www.uvigo.gal/sites/uvigo.gal/files/contents/paragraph-file/2022-04/regulamento-avaliacion.pdf>).

Sources of information

Basic Bibliography

Fernández Sánchez, Esteban, **Innovar para competir**, Pirámide, 2019

Enric Barba, José Ramón Magarzo, **Cómo gestionar la innovación**, Altran, 2018

Schilling, M. A., & Shankar, R., **Strategic management of technological innovation**, McGraw-Hill Education, 2020

Complementary Bibliography

Tidd, Joe e Bessant, John, **Managing Innovation: Integrating technological, market and organizational change**, Wiley,

Antonio Davila, Marc J Epstein, and Robert D. Shelton, **Making Innovation Work: How to Manage It, Measure It, and Profit from it**, Pearson Education, 2013

Recommendations

Subjects that continue the syllabus

Investment decisions/V03G020V01402

Financing decisions/V03G020V01501

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Commercial Research/V03G020V01701

Subjects that it is recommended to have taken before

History: Economic history/V03G020V01103

Operations management/V03G020V01302

Accounting analysis/V03G020V01601

Other comments

The master sessions address topics that must be related to other contents of the course and other courses such as statistics, market research, law or business economics.

The practical sessions demand from the students a proactive and creative attitude that can be hardly exaggerated. Lateral thinking and innovative output in the innovation plan and in the teacher's own exercises are key elements in the evaluation of these sessions.

The development of the course and its future exploitation in professional life advises a level of reading in English equivalent to that required in the entrance exams to the university.

IDENTIFYING DATA**Advanced financial accounting**

Subject	Advanced financial accounting			
Code	V03G020V01926			
Study programme	Grado en Administración y Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4th	2nd
Teaching language	#EnglishFriendly Spanish English			
Department				
Coordinator	Vila Biglieri, Jorge Eduardo			
Lecturers	Vila Biglieri, Jorge Eduardo			
E-mail	biglieri@uvigo.es			
Web				
General description	The subject Advanced Financial Accounting based in real companies and uncertainty decision making. English Friendly subject: International students may request from the teachers: a) resources and bibliographic references in English, b) tutoring sessions in English, c) exams and assessments in English			

Training and Learning Results

Code	
B3	Skills related to the use of those computer applications used in business management
B4	Ability to transmit ideas, information, problems and solutions to the both specialised and lay public
C4	Acquire and understand knowledge regarding: The economic framework regulating business activities and the corresponding legislation
C6	Acquire and understand knowledge regarding: The different processes, procedures and practices related to business management
D5	Motivation for quality and continuous improvement

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Know, comprise and know use the different normative levels (international and national) that regulate the broadcast of accounting information by part of the companies	B3	C4	
Know, comprise and know apply tools of taking of decisions	B4	C6	D5
Use spreadsheets to register, analyse and present financial information	B3		

Contents

Topic	
Introduction to the Financial Accounting Advanced	Types of accountings Issuers of financial regulation Financial Accounting Standards Board (FASB) International Accounting Standards Board (IASB) Institute of Accounting and Audit of Accounts (ICAC)
Financial states of organisations no yielding.	The annual accounts of the non-profit entities (ESAL) and his structure. The spreadsheet (Excel) like instrument to analyse the annual accounts. Obtaining of the financial states from SABI Process of the non current assets Explanation of the annual seats standards of purchases, sales, profit tax and public administrations The records related with investment The records related with the activity of finance The State of cashflow by the direct and indirect method. Comparison and interpretation.

Combinations of businesses and Consolidation	Juridical, accounting and economic of the Business Combinations The identification of the Purchasing Company Determination of the Date of Acquisition Quantify the Cost of the Combination. Recognise and Value the Assets/Liabilities Determine the Value of the Goodwill/Negative Differentiates. Provisional accounting Juridical, accounting and economic of the Financial Consolidation
Accounting of derivatives	Accounting of financial derivatives Operations in currencies and coverage of risks in international transactions Practical Cases with financial instruments in financial markets and real time
Fiscal accounting	The Taxation of the company Connection of the tax legislation of the company with the accounting. Tax issues of the international transactions
Accounting at companies	Recording accounting records in Excel Recording accounting records and retrieving financial accounts in a accounting software Electronic Resource Program (ERP) introduction
Manager Accounting: Uncertain Decision making	Theory of Constraints fundamentals Theory of Constraints basic measures Limitation management Relevant incomes and expenses Decision making examples Thinking Process tools to solve conflicts Managing projects with Theory of Constraints

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lecturing	5	10	15
Problem solving	16	50	66
Practices through ICT	10	10	20
Flipped Learning	10	20	30
Problem and/or exercise solving	3	0	3
Essay	5	0	5
Case studies	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Lecturing	Exhibition by part of the professor of the contents of the matter object of study, theoretical bases and/or guidelines of a work, exercise or project to develop by the student. Active participation in the classroom through exhibitions and debates is required. Also is recommended to the student that work previously on the material delivered by the professor and that consult the bibliography recommended to complete the information to follow the explanations and participate actively in the questions aroused along the class. The presentations delivered by the professor don't constitute sufficient material to pass the subject.
Problem solving	Activity on the questions aroused and/or exercises related. The students have to develop the suitable solutions through application of methods or procedures formulas or algorithms and the interpretation of the results. Often it uses to complement the master session
Practices through ICT	In these sessions of computer laboratory applied the knowledges acquired in the theoretical and practical classes to realise practical suppositions with the help of tools of free applications, databases and available information on the internet. The students will work of autonomous form, individually or in group, under the supervision of the professor.
Flipped Learning	First, students will receive data to be individually processed. Second, students will explain their solutions and finally, the whole class will try to improve suggested solutions

Personalized assistance

Methodologies	Description
Practices through ICT	Control of the process of learning of the students and evaluation of the knowledges in reduced groups from the professor's suggested activities and his resolution and interaction with other students.
Tests	Description

Essay	Control of the process of learning of the students and evaluation of the knowledges in reduced groups from the professor's suggested activities and his resolution and interaction with other students.
-------	---

Assessment				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Problem and/or exercise solving	For the students of continuous evaluation, will propose questions and exercises related with the subject and the economic reality	40	B3 B4	C4 C6
Essay	For the students of continuous evaluation, requires the execution of a work related with a not-for-profit company with normal annual accounts up to date and state of flows of effective	40	B3 B4	C4 C6
Case studies	Decision Making Real cases are presented and the student capacity to solve them will be evaluated	20	B3 B4	C4 C6

Other comments on the Evaluation

Subject evaluation in the ORDINARY And EXTRAORDINARY announcements has two alternatives;

1. CONTINUOUS evaluation: the sum of the qualification obtained in the problems and/or exercises (40%) plus the obtained in the spreadsheet work (40%) plus the right cases solution (20%). All student are in CONTINUOUS evaluation unless they ask GLOBAL evaluation between January 29 and February 29.
2. GLOBAL evaluation: Global evaluation test (100%).

IMPORTANT:

- In the case to participate in some intermediate proof and avoid the final examination, the final degree will be the sum of the continuous evaluation degrees

The dates of exams will have to be consulted in the Web page of the Faculty: <http://fccee.uvigo.es>

Sources of information

Basic Bibliography

Boletín Oficial de Estado, **Plan General de Contabilidad permanentemente actualizado**, https://www.boe.es/biblioteca_juridica/publicacion.php?id=PUB-PB-2022-227, 2022

ICAC, **Spanish Accounting regulator**,

Goldrat, E, **La meta**, Diaz de Santos, 2005

Alvarez Melcón y Corona Romero, **Cuentas Anuales Consolidadas**, 9788436836561, Pirámide, 2016

Complementary Bibliography

SABI database (UVigo library access), **Sistema de Análisis de Balances Ibéricos**,

IASB, **International Accounting Standard Board**,

FASB, **Federal Accounting Standard Board**,

Comisión Nacional del Mercado de Valores, **Stock exchange Spanish regulator**,

Epstein, B. J.; Mirza, A.A., **Wiley IFRS 2015: Interpretation and Application of International Financial Reporting Standards Set**, Wiley, 2015

Alexander, D.; Britton, A.; Jorissen, A., **International Financial Reporting and Analysis**, 6, Thomson, 2014

Alfredson, K. y otros, **Applying International Financial Reporting Standards**, 3, Wiley, 2013

Grünwald, N. and Klymchuk, S., **Money Puzzles**, 1, Hochschule Wismar, 2005

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Financial accounting 2/V03G020V01401

Business: Financial Accounting I/V03G020V01301

Other comments

We recommend the continuous evaluation because it improves the progressive acquisition of the subject's knowledge and competences.

In this subject, spreadsheet basic principles, accounting records and business' economic control are taught. Decision making is developed, letting the student to access to manager job positions.

Tuition can be booked at student's "Secretaria Virtual" or sending an email to biglieri@uvigo.gal

IDENTIFYING DATA**Creación e simulación de empresas**

Subject	Creación e simulación de empresas			
Code	V03G020V01927			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Comesaña Benavides, Fernando			
Lecturers	Cal Arca, Ángela María Comesaña Benavides, Fernando			
E-mail	fercoben@uvigo.es			
Web	http://moovi.uvigo.gal/course/view.php?id=2623			
General description	Materia que ten como finalidade que os alumnos poidan participar na creación e xestión de iniciativas empresariais a través da participación en situacións simuladas de creación e xestión de empresas en entornos competitivos complexos			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia				
Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer a metodoloxía racional que se debe seguir para a creación dunha empresa	B1		C1 C3 C4 C5 C6 C7	
Coñecer a existencia de apoios institucionais e sociais ao emprendedor			C4 C5	
Saber cómo planear a constitución dunha empresa de acordo coa contorna	A2	B11	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C10	
Coñecer a relacións que vinculan as decisións cos resultados empresariais			C4 C5 C6 C10 C11	
Elaborar un Plan de Empresa con estrutura e contidos ortodoxos	A2 A4	B1 B2 B3 B5 B6 B8 B9 B10 B13	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C10 C11 C12 C14 C16	D1 D2 D3 D4 D5
Utilizar as TIC en beneficio do proxecto empresarial	A4	B1 B6	C5	D1 D2
Tomar decisións empresariais razoadas de acordo coa contorna	A2	B1 B2 B10	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C10 C11 C12 C14	
Ter unha actitude positiva respecto ao emprendemento			C5	D2 D3 D4 D5
Afrontar o futuro profesional cun enfoque proactivo	A2		C11	D1 D2 D3 D4 D5

Contidos

Topic

1. Trámites constitución empresa	1.1 Consideracións previas
	1.2 Fases previas á creación da empresa. Proceso tradicional e proceso telemático (CIRCE)
	1.3 Trámites de posta en marcha
	1.4 Constitución telemática
	1.5 Organismos e profesionais que interveñen na creación de empresas
	1.6 Documentos xerados na creación de empresas
	1.7 Custos asociados á creación de empresas
2. Emprendemento e plan de empresa	2.1 Evaluación da idea
	2.2 O emprendedor
	2.3 O Plan de empresa
3. Simulación	3.1 Modelos de simulación
	3.2 Exercicios de simulación e avaliación prospectiva
	3.3 Xogo de empresa

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	15	30	45
Prácticas con apoio das TIC	17.5	35	52.5
Prácticas con apoio das TIC	15	30	45
Exame de preguntas obxectivas	1.5	3	4.5
Exame de preguntas obxectivas	1	2	3

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	O alumnado deberá comprender, reter e aplicar os conceptos e informacións explicados nas clases, sobre unha hipotética empresa en proceso de creación baseándose na exposición do profesorado dos conceptos ilustrados nas lecturas e nos casos presentados.
Prácticas con apoio das TIC	O alumnado deberá elaborar os exercicios, casos, modelos de simulación propostos ou decisións do xogo de empresa, dependendo da parte da materia a desenvolver. Os modelos de simulación de empresas elaboraranse nunha aplicación de folla de cálculo, a partir das explicacións teóricas sobre modelos e indicadores relevantes e as orientacións prácticas do profesorado. No Xogo de empresa os membros do alumnado deberán formar equipos de traballo e tomar decisións sobre a xestión de empresa nos sucesivos periodos do mesmo. Deberán emitir informes sobre as decisións tomadas e sobre a información e os razoamentos utilizados para as mesmas.
Prácticas con apoio das TIC	

Atención personalizada

Methodologies	Description
Prácticas con apoio das TIC	Titorías en grupo reducido. Reunións que o alumnado formando equipos mantén co profesorado da materia para asesoramento, desenvolvemento e supervisión de actividades da materia no proceso de aprendizaxe
Prácticas con apoio das TIC	

Avaliación

Description	Qualification Training and Learning Results

Prácticas con apoio das TIC	Avaliarase a calidade dos modelos de simulación de empresas e dos informes sobre as mesmas, elaborados durante as prácticas	25	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C10 C11 C12 C14 C16	D1 D2
Prácticas con apoio das TIC	Avaliarase a calidade das decisións tomadas no Xogo de Empresa, dos modelos de simulación usados para as mesmas e dos informes sobre todo elo	25		
Exame de preguntas obxectivas	Primeiro exame teórico-práctico que poderá consistir en contestar preguntas teóricas, preguntas curtas, preguntas tipo test	25	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C10 C11 C12 C14 C16	D1 D2
Exame de preguntas obxectivas	Segundo exame teórico-práctico que poderá consistir en contestar preguntas teóricas, preguntas curtas, preguntas tipo test	25		

Other comments on the Evaluation

O método de avaliación inicial será a avaliación continua. Na parte de creación de empresas, consistirá en avaliar os resultados do alumnado obtidos en probas de control de asimilación. Na parte de simulación de xestión de empresas, valorarase a asistencia ás prácticas, a participación nas mesmas, e a elaboración de documentos que os docentes solicitarán como resultado delas. Nesta parte tamén se avaliarán os resultados do equipo do que se forme parte no xogo de empresa, a calidade das decisións tomadas e a información aportada sobre elas.

Os detalles das puntuacións obtidas nas diferentes actividades a realizar na materia se explicitarán nas sesións correspondentes.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o estudiantado poderá ser avaliado cun exame de Avaliación Global que suporá o 100% da calificación, tanto na primeira como na segunda oportunidade.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

Os estudantes que non participen na Avaliación Continua nin na Avaliación Global, figurarán nas actas como non presentados.

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudiantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de Avaliación Global (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

O horario de titorías dos docentes da materia poderán consultarse na secretaría virtual do alumnado.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Cabanelas, J., **Lecturas de Emprendimiento y creación de empresas**, 2013,

Complementary Bibliography

Ostealwalder, A.; Pigneur, I., **Generación de modelos de negocio. Un manual para visionarios, revolucionarios y retadores**, 2010,

Clark, T., **Business model you**, 2012,

Feld, B., **Startup comunities**, 2012,

Ries, E., **The lean startup**, 2011,
Villalba Vilá, D., **Decisiones empresariales con hoja de cálculo**, 2012,
Blank, S.; Dorf, B., **The startup owner's manual**, 2012,
Castro Abancéns, I. e Rufino Rus J.I., **Creación de empresas para emprendedores**, 2010,
Cañadas, M., **Cómo crear empresas rentables**, 1996,
Gil Estallo, María, **Como crear y hacer funcionar una empresa**, 2000,
Irizar, I., **Cómo crear una empresa. Lo que todo emprendedor debe saber**, 2003,
Jimenez Quintero, J. A, **Creación de empresas**, 2012,
Mateo, R. y Sagarra, R., **Creación de empresas. Teoría y práctica**, 2004,
Priede Bergamini, T.; López-Cózar Navarro, C.;e Benito Hernández S., **Creación y desarrollo de empresas**, 2010,

---

Recomendaciones

Subjects that it is recommended to have taken before

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección de recursos humanos/V03G020V01303

Análise contable/V03G020V01601

Decisiones de financiamento/V03G020V01501

Dirección comercial II/V03G020V01502

Dirección estratéxica/V03G020V01503

Other comments

Os alumnos deben abordar a materia desde un plano de integración dos coñecementos adquiridos durante as materias do Grao.

IDENTIFYING DATA**Dereito penal de empresa**

Subject	Dereito penal de empresa			
Code	V03G020V01928			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Dereito público			
Coordinator	Torres Cadavid, Natalia			
Lecturers	Rodríguez Vázquez, Virgilio Torres Cadavid, Natalia			
E-mail	nataliatorres@uvigo.es			
Web				
General description	Os contidos da materia constitúen unha exposición sistemática sobre os delitos e a responsabilidade xurídico-penal en que poden incurrir quen realizan actividades que son consideradas ilícitas e que están relacionadas coa empresa e o ámbito laboral. O obxectivo a conseguir na impartición da materia "Dereito penal de empresa" consiste, fundamentalmente, en axudar a identificar os conceptos teóricos básicos para que os/as estudantes poidan identificar, interpretar e razoar sobre os diferentes supostos delictuosos que se producen naquel ámbito, con vistas á capacitación para a toma de decisións no eido empresarial. Dominar as nocións esenciais do Dereito penal de empresa e as súas técnicas de interpretación resulta de especial utilidade para aqueles estudantes que orienten a súa actividade profesional á administración, organización e dirección de empresas, así como ao asesoramento empresarial e laboral.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Coñecer e poder transmitir no entorno de traballo a responsabilidade xurídico penal en que poden incurrir quenes realizan actividades que son consideradas ilícitas no marco de actividades financeiras, societarias e laborales	A1	B4	C5	D2
	A2	B5	C7	D3
	A3	B8	C15	D4
	A4			
	A5			
Demostrar dominio dos conceptos xurídicos penais mais relevantes que resulten necesarios para adoitar decisións de comportamento no eido da empresa e reducir riscos derivados do descoñecemento das consecuencias penais e administrativas ou sociais derivadas do incumprimento da legalidade penal.	A1	B1	C5	D3
	A2	B2	C15	D4
	A3	B4		
	A4	B5		
	A5	B10		
Resolver casos ou situacións complexas respetando a legalidade e sendo capaz de emitir informes ou asesoramentos con calidade e de foma obxetiva e independente	A1	B1		D3
	A2	B2		D4
	A3	B4		
	A4	B5		
	A5	B10		
		B14		

Contidos

Topic	
LECCIÓN 1. Introducción ao Dereito penal de empresa.	I. Introducción ao Dereito Penal de Empresa. II. Que é o Dereito Penal? II. Fontes do Dereito Penal. III. Principios limitadores. IV. Contido.
LECCIÓN 2. Sistema de sancións.	I. Sistema de sancións no Código Penal. II. As penas privativas de liberdade. II. As penas privativas de dereitos. III. A pena de multa. IV. Aplicación e determinación das penas.
LECCIÓN 3. A responsabilidade penal das persoas físicas.	I. A autoría. II. A participación. III. Responsabilidade penal dos administradores sociais. IV. O actuar en lugar doutro.
LECCIÓN 4. A responsabilidade penal das persoas xurídicas.	I. Criterios de atribución de responsabilidade penal. II. Persoas xurídicas imputables e inimputables. III. Exención de responsabilidade: compliance penal. IV. Sistema de penas das persoas xurídicas.
LECCIÓN 5. Análise e interpretación dos delitos.	I. O concepto de delito. II. A estrutura do concepto de delito: breve alusión á teoría do delito. III. As circunstancias modificativas da responsabilidade penal. IV. A exención de responsabilidade penal.
LECCIÓN 6. Delitos de defraudacións.	I. Introducción: os delitos contra o patrimonio e contra a orde socioeconómica (Título XIII CP). II. Delito de administración desleal (art. 252 CP). III. Delito de apropiación indebida (arts. 253-254 CP). IV. Diferencias con outros delitos contra o patrimonio e contra a orde socioeconómica.
LECCIÓN 7. Delitos de frustración da execución e delitos de insolvencias punibles.	I. Delitos de frustración da execución (arts. 257-258 ter CP). II. Delitos de insolvencias punibles (arts. 259-261 bis CP). III. Disposicións comúns (arts. 268-269 CP).
LECCIÓN 8. Delitos relativos á propiedade intelectual e industrial.	I. Delitos relativos á propiedade intelectual (arts. 270-272 CP). II. Delitos relativos á propiedade industrial (arts. 273-277 CP).
LECCIÓN 9. Delitos relativos ao mercado e aos consumidores.	I. Descubrimento e revelación de segredos de empresa (arts. 278-280 CP). II. Detracción do mercado de materias primas ou produto de primeira necesidade (art. 281 CP). III. Publicidade falsa (art. 282 CP). IV. Estafa de inversores (art. 282 bis CP). V. Facturación ilícita (art. 283 CP).
LECCIÓN 10. Delito de corrupción nos negocios.	I. Delito de corrupción entre particulares (art. 286 bis, 286 quáter CP). II. Delito de corrupción nos negocios trasnacionais (art. 286 ter CP). III. Agravacións (art. 286 quáter CP). IV. Diferencias co cohecho (arts. 419 y ss. CP). IV. Disposicións comúns (arts. 287-288 CP).
LECCIÓN 11. Delitos societarios.	I. Falseamento de documentos sociais (art. 290 CP). II. Delito de imposición de acordos abusivos ou lesivos (arts. 291-292 CP). III. Delito de obstaculización do exercicio dos dereitos dos socios (art. 293 CP). IV. Obstaculización a tarefas de inspección ou supervisión administrativa (art. 294 CP). V. Disposicións comúns (arts. 296-297 CP).
LECCIÓN 12. Delitos contra a Facenda Pública e contra a Seguridade Social	I. Delitos contra a facenda pública (arts. 305-306 CP). II. Delitos contra á Seguridade Social (arts. 307-307 ter CP). III. Delito de fraude de subveccións (art. 308 CP). IV. O delito contable tributario (art. 310 CP). V. Disposicións comúns (arts. 308 bis, 310 bis).
LECCIÓN 13. Delitos contra os dereitos dos traballadores.	I. Imposición ou mantemento de condicións ilegais de traballo (art. 311 CP). II. Emprego ilegal (art. 311 bis CP). III. Tráfico ilegal de man de obra (312 CP). IV. Emigracións fraudulentas (art. 313 CP). IV. Discriminación laboral (art. 314 CP). V. Delitos en contra da liberdade sindical e o dereito de folga (art. 315 CP). VI. Delitos contra a seguridade e hixiene no traballo (arts. 316-317 CP). VII. Disposición común (art. 318 CP).

LECCIÓN 14. Delitos contra os recursos naturais e l. Atentados xenéricos ao medio ambiente, delito ecolóxico (arts. 325, 330 CP). II. Xestión ilegal e traslado de residuos (art. 326 CP). III. Explotación de instalacións perigosas (art. 326 bis CP). IV. Disposicións comúns (arts. 327, 328, 331, 338-340 CP).

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	22.5	42	64.5
Resolución de problemas	24.5	55	79.5
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	3	0	3

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos da materia obxecto de estudo.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan casos prácticos e/ou problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas. Adoita empregarse como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	O alumnado será atendido nos horarios de titorías que serán publicados na web da Facultade.
Resolución de problemas	O alumnado será atendido nos horarios de titorías que serán publicados na web da Facultade.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Resolución de problemas e/ou exercicios	<p>O sistema de avaliación ao que pode optar o alumnado é de dous tipos: avaliación continua ou avaliación global.</p> <p>O alumnado terá dereito a elixir o sistema polo que será avaliado. A avaliación continua ten carácter preferente, polo que é o que se aplica en principio a todo o alumnado, salvo que, por escrito e seguindo o procedemento e prazo establecidos polo centro, se comunique a elección da modalidade de avaliación global.</p> <p>A asistencia ás clases prácticas é un factor esencial que se valora no proceso de avaliación continua. É preciso ter asistido ao 75% das clases prácticas para poder acceder ao sistema de avaliación continua. No caso de que por calquera motivo o alumnado non poida asistir ao 75%, non poderá participar no sistema de avaliación continua, debendo realizar un único exame final.</p> <p>A proba de resolución de problemas e/ou exercicios consistirá nun exame escrito no que o alumnado debe resolver un ou varios casos prácticos.</p> <p>A data, horario e lugar de realización desta proba serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso académico e documentación concordante.</p> <p>Na avaliación continua esta constitúe a terceira proba, sumándose ás dúas probas tipo test que se explican no seguinte apartado, e supón o 40% da cualificación final da materia.</p>	40	A1 B1 C5 A2 B2 C7 A3 B4 C15 A4 B5 A5 B10 B14

Exame de preguntas obxectivas	Dúas probas tipo test: o sistema de avaliación continua consistirá en dúas probas parciais tipo test ao longo do curso e nunha proba final, consistente na resolución dun ou varios casos prácticos, exposta anteriormente.	60	B1 B2 B5 B10	C15 D3 D4
	A dúas probas tipo test consistirán en sendos exames de 25 preguntas, con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco.			
	O lugar, data e contido das probas tipo test indicárase pola coordinadora da materia na primeira semana do curso.			
	A cualificación de cada un destes exames supón o 30% da cualificación final da materia. Polo tanto, ambas en conxunto, el 60%.			

Other comments on the Evaluation

1. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA A 1.ª OPORTUNIDADE DE EXAME.

- a) SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA. Descríbese nos apartados anteriores.
- b) SISTEMA DE AVALIACIÓN GLOBAL. Un único exame, que incluíra a totalidade do temario e constitúe o 100% da cualificación da materia. Constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica. A parte teórica consistirá nunha proba tipo test, de 50 preguntas, con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. Esta parte representa o 60% da cualificación final. A parte práctica consistirá en resolver un ou varios casos prácticos. Esta parte representa o 40% da cualificación final. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da cualificación de ambas dúas partes. As datas, horarios e lugar de realización destas probas serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso académico e documentación concordante.
- ### 2. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA A 2.ª OPORTUNIDADE DE FIN DE CARREIRA.

Un único exame, que incluíra a totalidade do temario e constitúe o 100% da cualificación da materia. Constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica. A parte teórica consistirá nunha proba tipo test, de 50 preguntas, con catro posibles respostas, das cales só unha é correcta. Para a súa cualificación, as respostas incorrectas restan a metade do que suman as correctas, non puntuándose as deixadas en branco. Esta parte representa o 60% da cualificación final. A parte práctica consistirá en resolver un ou varios casos prácticos. Esta parte representa o 40% da cualificación final. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da cualificación de ambas dúas partes. As datas, horarios e lugar de realización destas probas serán os sinalados no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso académico e documentación concordante.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

- Martínez-Buján Pérez, C., **Derecho Penal Económico y de la Empresa. Parte Especial**, 6ª, Tirant lo Blanch, 2019
- Martínez-Buján Pérez, C., **Derecho Penal Económico y de la Empresa. Parte General.**, 5ª, Tirant lo Blanch, 2016
- Ayala Gómez, I.; Ortiz de Urbina Gimeno, I. (coords.), **Memento práctico-penal económico y de la empresa**, 1ª, Francis Lefebvre, 2017
- Carrau Criado, R., **Compliance para PYMES**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2016
- Demetrio Crespo, E./Nieto Martín, A., **Derecho Penal Económico y derechos humanos**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2018
- Juanes Peces, A. (coord.), **Memento Experto Compliance penal**, 1ª, Francis Lefebvre, 2017
- Nieto Martín, A./ Lascrain Sánchez, JA/ Blanco Cordero, I., **Manual de cumplimiento penal en la empresa**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2015
- Nuñez Castaño E./ Galán Muñoz A., **Manual de Derecho Penal Económico y de la Empresa**, 3ª, Tirant lo Blanch, 2019

Complementary Bibliography

- Muñoz Conde, F., **Derecho Penal, Parte Especial**, 22ª, Tirant lo Blanch, 2019
- Camacho Vizcaíno, A. (dir.), **Tratado de Derecho Penal Económico**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2019
- Corcoy Bidasolo, M.; Gómez Martín, V. (dirs.), **Manual de Derecho Penal, Económico y de Empresa Parte General y Parte Especial Tomo 2**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2016
- Corcoy Bidasolo, M. (dir); Vera Sánchez, J.S. (coord.), **Manual de Derecho Penal Parte Especial Tomo 1 Doctrina y Jurisprudencia con Casos Solucionados**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2015
- Demetrio Crespo, E. (dir.); De la Cuerda Martín, M. y García de la Torre, F. (coords.), **Derecho Penal Económico y Teoría del Delito**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2020
- Faraldo Cabana, P., **Los delitos societarios**, 2ª, Tirant lo Blanch, 2015

- Ferré Olivé, J.C., **Tratado de los Delitos Contra la Hacienda Pública y Contra la Seguridad Social**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2018
-
- Gómez Jara Díez, C., **El Delito de Manipulación de Mercado (arts. 284.2 y 284.3 CP)**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2017
-
- Gómez Rivero, M.ª C., **Los delitos contra la propiedad intelectual e industrial**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2013
-
- Górriz Royo, E., **Delitos Contra los Recursos Naturales y el Medio Ambiente**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2015
-
- Luzón Peña, D-M., **Lecciones de Derecho Penal Parte General**, 3ª, Tirant lo Blanch, 2016
-
- Luzón Peña, D-M. (dir.), **Derecho Penal en Casos Parte General -Estudio Analítico-práctico-**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2018
-
- Matallín Evangelio, A. (dir.), **Compliance y Prevención de Delitos de Corrupción**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2018
-
- Quintero Olivares, G. (Dir.), Morales Prats, F. (Coord.), **Comentarios al Código Penal Español. Tomo I y II**, 10ª, Aranzadi, 2016
-
- Rotsh, T., **Derecho penal, derecho penal económico y compliance. Artículos de dos décadas**, 1ª, Marcial Pons, 2022
-
- Souto García, E.M., **Los delitos de alzamiento de bienes en el Código Penal de 1995**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2009
-
- Tiedemann, K., **Manual de Derecho Penal Económico Parte General y Especial**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2010
-
- Torres Cadavid, N., **La responsabilidad penal del asesor fiscal**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2019
-
- De Vicente Martínez, R., **Derecho Penal Del Trabajo**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2020
-
- Vidales Rodríguez, C. (dir.); Fabra Valls, M. (coord.), **Régimen Jurídico de la Prevención y Represión del Blanqueo de Capitales**, 1ª, Tirant lo Blanch, 2015
-

Recomendaciones

IDENTIFYING DATA**Dirección de recursos de información**

Subject	Dirección de recursos de información			
Code	V03G020V01929			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	González Garrido, Ada Alicia			
Lecturers	González Garrido, Ada Alicia Sandoval Pérez, María de los Angeles			
E-mail	adaalicia.gonzalez@uvigo.es			
Web				
General description	A materia céntrase no estudo dos recursos de información necesarios para o correcto funcionamento da empresa. Estúdase como as Tecnoloxías de la Información y Comunicación (TICs) poden contribuir á mellora da xestión empresarial, analizando as principais aplicacións que permiten explotar a información e o coñecemento, xerados tanto no interior como no exterior da empresa.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B11	Redactar proxectos de xestión global ou de áreas funcionais da empresa
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C13	Mobilidade e adaptabilidade a entornos e situacións diferentes
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D2	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Coñecer as necesidades informativas na empresa. É dicir, que tipos de información necesitan e como estes van contribuir á consecución dos obxectivos organizativos, e en consecuencia recoller os datos procedentes dunha ampla variedade de fontes informativas tanto internas como externas.	B1	C1	D1
	B2	C10	D2
	B9	C13	D3
	B10	C16	
	B13		
Coñecer os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión da información na empresa.	B14		
	B1	C1	D1
	B2	C3	D3
	B11	C10	
	B13	C13	
	B14	C14	

Cofecer vos distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión dá información na empresa.	B6 B10 B13	D1
Capacidade do alumno para xestionar a súa propia información, para crear os seus propios sistemas persoais de información.	B1 B5 B13	D1

Contidos

Topic	
Sistemas e tecnoloxías de información na empresa.	Conceptos. Estrutura e procesos do sistema de información. Tipos de sistemas. Incidencia na competitividade empresarial.
Almacenamento de información	Sistemas de xestión de bases de datos. Deseño do modelo de datos. O acceso aos datos almacenados.
Sistemas integrados de xestión (ERP)	Concepto e características dos sistemas integrados de xestión. O mercado dos ERP. Análise económica e factores clave para a implantación.
Outras aplicacións do TIC no ámbito empresarial.	Xestión das relacións cos clientes. Ferramentas para o traballo colaborativo. Sistemas de xestión documental. Ferramentas de xestión de procesos. Aplicacións baseadas en dispositivos móbiles.
Business intelligence e sistemas de axuda á decisión.	Conceptos e ferramentas de Business Intelligence. Explotación da información e cadro de mando. Ferramentas de apoio á toma de decisións.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Seminario	6	0	6
Traballo tutelado	0	30	30
Lección maxistral	20	60	80
Prácticas con apoio das TIC	22	10	32
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Seminario	Titorías destinadas a resolver dúbidas e orientar aos alumnos na adquisición das competencias da materia.
Traballo tutelado	Aprendizaxe autónoma. Lectura e preparación previa das clases teóricas e prácticas por parte do alumno, con obxecto de assimilar os contidos da materia e preparación das probas avaliáveis
Lección maxistral	Lección maxistral participativa, con material de apoio e medios audiovisuais. O profesor explicará os diferentes temas e puntos que conforman o programa, pero á vez motivará a participación activa en clase, tratando de intercalar o uso da súa palabra con intervalos de diálogo profesor-alumno. Esta participación activa provirá de dous ámbitos; por unha banda, das posibles dúbidas ou comentarios que poidesen xurdir por parte do alumno como consecuencia da explicación do profesor; por outro, será o propio profesor quen tamén poida lanzar preguntas e formulación de casos ao auditorio, tratando con este elemento dinamizador de conseguir respostas e xerar debate que leve ao enriquecemento da exposición.
Prácticas con apoio das TIC	Proposta e/ou exposición de casos prácticos con utilización das ferramentas informáticas necesarias.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Seminario	Establecerase un horario de tutorías durante o tempo de impartición da asignatura. Tamén é posible fixar unha tutoría fóra deste horario, previa petición e consulta a través do correo electrónico. As titorías poden realizarse por medios telemáticos (correo electrónico ou videoconferencia a través do despacho, esta última baixo a modalidade de acordo previo).

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results
-------------	---------------	-------------------------------

Traballo tutelado	Realización dun traballo práctico sobre un tema relacionado cos contidos da materia	20	B1 B2 B5 B6 B9 B10 B11 B13 B14	C1 C3 C10 C13 C14 C16	D1 D2 D3
Prácticas con apoio das TIC	Controlarase a asistencia, participación e entrega das memorias de prácticas relativas ás actividades expostas nos termos que especifique o docente	30	B1 B2 B5 B6 B9 B10 B11 B13 B14	C1 C3 C10 C13 C14 C16	D1 D2 D3
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas curtas ou tipo test sobre os contidos desenvolvidos na materia	40	B1 B2 B5 B13 B14	C1 C3 C10 C13	D1
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de exercicios e/ou casos prácticos	10	B1 B5 B14	C1 C3 C10	D1

Other comments on the Evaluation

O alumnado poderá elixir ser avaliado mediante o sistema de avaliación continua (AC), ou alternativamente optar por unha proba de Avaliación Global (AG). A avaliación por defecto é a AC. O alumnado poderá elixir AG segundo o procedemento e o prazo establecido polo centro. A elección de AG supón a renuncia ao dereito de seguir avaliándose mediante as actividades de AC que resten e á cualificación obtida ata ese momento en calquera das probas que xa tiveron lugar.

- AC. En caso de non renunciar a avaliación continua: Para superar a materia requírese obter como mínimo 4,5 puntos tanto no exame como nas practicas, (puntuando sobre 10). Para seguir a modalidade de avaliacion continua requirese a asistencia as clases practicas, pudiendo faltar un máximo de tres (clases practicas), sempre que se xustifique adecuadamente y antes de la clase. A puntuación obtida pola participación así como a realización e entrega das tarefas establecidas polo profesor (traballos e prácticas de aula informática), mantense nas convocatorias ordinaria e extraordinaria do curso académico en vigor pero NON se gardará para cursos sucesivos. O traballo práctico (traballos tutelados) puntúa exclusivamente na convocatoria en que se presenta. En caso de non superar o exame na convocatoria ordinaria, o alumno deberá entregar un novo traballo, xunto co exame, na convocatoria extraordinaria.

- AG. Os alumnos que opten por NON seguir a avaliación continua terán que presentarse a un exame final na data oficial fixada no calendario de exames e a nota final da materia será a do devandito exame, valorado sobre 10 puntos. Neste caso, os alumnos deben INDICAR EXPRESAMENTE o seu desexo de non seguir a avaliación continua a principio de curso (durante as cinco primeiras semanas).

Os estudantes que non participen na AC nin na AG, figurarán nas actas como "non presentados".

Recoméndase ao alumnado ter en conta o Título VII (Do uso de medios ilícitos), do Regulamento sobre a Avaliación, a cualificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

As datas e horas das probas de AG (de primeira e segunda oportunidade) son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2023/24. En caso de conflito ou disparidade entre as datas de exames, prevalecerán as publicadas na web da facultade, <http://fccee.uvigo.es/organizacion-docente.html>.

Na convocatoria de fin de carreira, o exame suporá o 100% da cualificación.

CÓDIGO DE BOAS PRÁCTICAS: 1. Puntualidade. 2. Non está permitido facer uso de teléfonos móbiles durante as sesións de traballo, excepto cando o profesorado así o requira. 3. O plaxio total ou parcial nas actividades entregadas levará a invalidación das mesmas. 4. É imprescindible coidar a gramática, redacción e ortografía das actividades entregadas. O incumprimento desta norma levará a invalidación das actividades. 5. Para a realización dos exames, o alumno deberá presentarse ao exame debidamente identificado, co D.N.I ou pasaporte, non sendo válido ningún outro documento. 6. A

revisión de exames terá lugar unicamente no horario e lugar establecido polo profesor. 7. En caso de incumprimento das normas anteriores, o profesor poderá adoptar as medidas que estime oportunas dentro da lexislación vixente. 8. O feito de introducir un dispositivo electrónico non autorizado na aula do exame será considerado motivo de non superación da materia no presente curso académico e a cualificación global será de suspenso (0.0).

As datas de exames deberán ser consultadas na Páxina web da Facultade: (<http://fccee.uvigo.es>)

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Kenneth C. Laudon & Jane P. Laudon, **Management Information Systems**, 14 edition, Prentice Hall, 2016

Álvaro Gómez Vieites y Carlos Suarez Rey, **Sistemas de Información. Herramientas prácticas para la gestión empresarial.**, RA-MA Editorial, 2011

Paige B., **Business Driven Information Systems**, 5ª edition, McGraw-Hill/Irwin, 2016

Efrain Turban et al., **Business Intelligence: A managerial approach**, 3ª edition, Prentice Hall-Pearson, 2014

Ted Shelton, **Business models for the social mobile cloud : transform your business using social media, mobile Internet, and cloud computing**, Hoboken, N.J. : John Wiley & Sons, cop. 2013, 2013

Complementary Bibliography

Recomendacións

Other comments

Achegarase ao alumnado a información e pautas concretas que sexan necesarias en cada momento do proceso formativo.

IDENTIFYING DATA**Mercadotecnia responsable**

Subject	Mercadotecnia responsable			
Code	V03G020V01930			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Lloveras Gutiérrez, Javier			
Lecturers	Lloveras Gutiérrez, Javier			
E-mail	javierlloveras@gmail.com			
Web				
General description	A materia conecta ao alumno con aspectos da responsabilidade, a ética empresarial, e o márketing, para que poidan entender as actividades da empresa, os consumidores, e en definitiva ao mercado, desde a óptica do márketing responsable. En concreto, a materia pretende fomentar unha reflexión crítica sobre os distintos impactos do márketing na sociedade e o medioambiente, así como o seu papel na procura de solucións aos novos desafíos socioambientales.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
B1	Capacidade de análise e síntese			
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita			
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo			
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo			
C14	Elaborar os plans e políticas nas diferentes áreas funcionais das organizacións			
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Identificar a relación entre a empresa e a súa contorna . Ser capaz de avaliar a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial	A3			
Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se expoñen nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución	A3			
Adoptar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais	A3		C14	
Resolver de maneira efectiva problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais	A3	B13	C14	
Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante	A3	B1 B13		
Recoller información e ser capaz de analizala e sintetizala	A3	B1 B5		
Aplicación de pensamento crítico e autocrítico		B9 B13		D3
Ser capaz de comunicarse correctamente a través da palabra e da escritura	A3	B5 B13		
Demostrar habilidades de comunicación a través de Internet e o manexo de ferramentas multimedia		B5 B13		
Ter capacidade para comunicarse con fluidez na súa contorna incluíndo escoitar, negociar, persuadir e realizar presentacións		B5 B9		D3
Ser capaz de desenvolver traballo en equipo sobre proxectos que se plantexen na materia		B9		
Elaboración de informes sobre situacións concretas de empresas e mercados		B9 B13	C14	D3
Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado		B1 B5 B13	C14	

Os estudantes deben posuír habilidade para xestionar de forma efectiva os tempos para o desenvolvemento da planificación e xestión dos diferentes proxectos	B9 B13	C14	D3
Compromiso co voluntariado social	B9		D3
Compromiso ético no traballo			D3

Contidos

Topic	
Marketing no novo contexto ecolóxico e social.	Macromarketing e mega-tendencias: Os retos ecolóxicos, sociais, e tecnolóxicos que se aveciñan. Marketing en crise ou crise no márketing? Críticas fundamentais desde a perspectiva da responsabilidade. Definición de márketing responsable nun mundo cambiante.
Ética, desenvolvemento sostible, e filosofía da RSE.	Ética e economía. Ética na toma de decisións. Concepto de desenvolvemento sostible e a Axenda 2030. As relacións entre os axentes implicados. Críticas e alternativas ao desenvolvemento. Responsabilidade: definición e implicacións.
Consumo responsable e os novos consumidores.	O consumo e a expresión de valores. Conduta do consumidor. Consumo como ferramenta política e transformadora. O consumidor ecolóxico. Xénero, diversidade, e márketing. Benestar animal.
Sustentabilidade, ética e o márketing mix.	Sustentabilidade, ética e produto. Sustentabilidade, ética e prezo. Sustentabilidade, ética e promoción. Sustentabilidade, ética e distribución. Limitacións: máis aló do márketing mix.
Estratexias no márketing responsable: Sustentabilidade e cambio transformador.	Converter os problemas sociais e ecolóxicos en proposicións de márketing para a organización (perspectiva outside-in). Transformar a organización desde dentro (perspectiva inside). Converter á organización en actor de cambio socio-ecolóxico (perspectiva inside-out).
Aplicacións do márketing responsable e sostible.	Obsolescencia programada e o dereito para reparar. Comercio Xusto e modelos globais. Marketing social, organizacións sen ánimo de lucro, e economía social.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	25	55	80
Debate	4	6	10
Estudo de casos	20	25	45
Foros de discusión	0	12	12
Exame de preguntas obxectivas	3	0	3

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia, bases teóricas e/o directrices dun traballo.
Debate	O profesor fomentará a participación de alumno, xerando temas de debate durante as clases, e motivando que o alumnado aprenda de forma activa e participativa
Estudo de casos	Os estudantes analizarán estudos de caso reais, identificarán problemas, propoñerán solucións e expoñerán as súas propostas, desenvolvendo habilidades de resolución de problemas no contexto do márketing e consumo responsable. Os estudos de caso forman parte da avaliación continua da materia.
Foros de discusión	Organizarase un foro de discusión na plataforma virtual onde se abordarán diversos temas e contidos relacionados coa materia. Estes temas serán propostos polo profesor e proporcionarán oportunidades para a discusión, o intercambio de ideas e a análise en profundidade. As actividades do foro de discusión son obxecto da avaliación continua.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	A atención personalizada aos estudantes levará a cabo a través de titorías tanto presenciais como virtuais, cuxos horarios serán establecidos na plataforma. De modo puntual tamén se poderá utilizar o correo electrónico. Estas titorías individuais teñen como obxectivo abordar calquera dúbida relacionada cos contidos do curso, así como brindar orientación, apoio e motivación.

Estudo de casos	Os estudos de caso durante as sesións de prácticas presenciais brindan unha atención personalizada aos estudantes ao permitirles traballar directamente co profesor de prácticas nunha contorna de aula. O profesor de prácticas está presente para guiar e apoiar ao alumnado, polo que os estudantes poden expor preguntas, discutir ideas e recibir retroalimentación personalizada sobre o seu enfoque e análise. Ademais, o alumnado dispoñerá de titorías presenciais ou virtuais durante o horario establecido na plataforma.
Foros de discusión	A atención personalizada aos estudantes levará a cabo a través de titorías tanto presenciais como virtuais, cuxos horarios serán establecidos na plataforma. De modo puntual tamén se poderá utilizar o correo electrónico. Estas titorías individuais teñen como obxectivo abordar calquera dúbida relacionada cos contidos do curso, así como brindar orientación, apoio e motivación.
Debate	A atención personalizada aos estudantes levará a cabo a través de titorías tanto presenciais como virtuais, cuxos horarios serán establecidos na plataforma. De modo puntual tamén se poderá utilizar o correo electrónico. Estas titorías individuais teñen como obxectivo abordar calquera dúbida relacionada cos contidos do curso, así como brindar orientación, apoio e motivación.
Tests	Description
Exame de preguntas obxectivas	A atención personalizada aos estudantes levará a cabo a través de titorías tanto presenciais como virtuais, cuxos horarios serán establecidos na plataforma. De modo puntual tamén se poderá utilizar o correo electrónico. Estas titorías individuais teñen como obxectivo abordar calquera dúbida relacionada cos contidos do curso, así como brindar orientación, apoio e motivación.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Estudo de casos	Na plataforma virtual propoñeranse unha serie de temas para debater o longo do cuadrimestre. Cada alumno poderá contribuír como máximo a dous dos distintos temas propostos, podendo realizar múltiples intervencións en cada un deles.	40	A3	B1 B5 B9 B13	C14	D3
Foros de discusión	Propoñeranse actividades en formato de estudos de caso para traballar durante as oito sesións de prácticas presenciais da materia. Ditas actividades serán avaliadas polo profesor durante cada sesión. É imprescindible acudir ás sesións de prácticas, non sendo posible participar nelas de modo virtual.	20	A3	B5 B9 B13		
Exame de preguntas obxectivas	Realización dun exame sobre a materia	40	A3	B1 B5 B9 B13	C14	D3

Other comments on the Evaluation

Os alumnos teñen a opción de elixir entre dúas modalidades de avaliación da materia (avaliación continua ou avaliación global). Por defecto, asúmese que o alumno será avaliado mediante avaliación continua. O alumno deberá notificar en tempo e forma a súa renuncia á avaliación continua se desexa cambiar á modalidade de avaliación global. Este aviso debe facerse dentro dun prazo máximo dun mes desde o inicio do cuadrimestre.

O sistema de AVALIACIÓN CONTINUA consta de tres probas (cos seus respectivos valores ponderado):

- *Foro de debate (20%)*. Na plataforma virtual propoñeranse unha serie de temas para debater o longo do cuadrimestre. Cada alumno poderá contribuír como máximo a dous dos distintos temas propostos, podendo realizar múltiples intervencións en cada un deles. As contribucións ao foro de debate valoraranse @teniendo en cuenta factores como a calidade e a relevancia do contido, a capacidade de enriquecer o debate, a corrección e claridade na expresión, a interacción cos compañeiros, a coherencia lóxica na argumentación, a capacidade crítica e reflexiva, ou a regularidade nas intervencións.
- *Estudos de caso (40%)*. Propoñeranse actividades en formato de estudos de caso para traballar durante as oito sesións de prácticas presenciais da materia. Ditas actividades serán avaliadas polo profesor durante cada sesión. É imprescindible acudir ás sesións de prácticas, non sendo posible participar nelas de modo virtual. A cualificación desta proba obterase calculando a nota media de cada alumno nas oito sesións de prácticas. En caso de ausencia non xustificada, a nota será 0 (cero) para esa sesión. Cando existan ausencias debidamente xustificadas, a nota media calcularase sobre as sesións restantes. É recomendable que os alumnos leven os seus propios dispositivos electrónicos con capacidade de conexión a internet (computadores portátiles ou tabletas).
- *Exame de preguntas obxectivas (40%)*. Exame sobre os contidos teóricos da materia que consistirá en 20 preguntas obxectivas.

La proba de AVALIACIÓN GLOBAL consistirá nun *examen de preguntas obxectivas* que supoñerán o 100% da cualificación

na materia. Devandito exame consistirá en 40 preguntas obxectivas que versarán sobre os contidos teóricos da materia. Para optar á avaliación global, o alumno deberá renunciar en tempo e forma á avaliación continua nun prazo máximo dun mes desde o inicio do cuadrimestre.

Na segunda oportunidade e na convocatoria de fin de carreira aplicaranse os mesmos criterios de avaliación que na primeira convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Peattie, K., Belz M.F. Y Gali, J.P., **Marketing de Sostenibilidad: Una Perspectiva Global**, Profit Editorial, 2013

Complementary Bibliography

Kotler, P.; Kortajeya, H y Setiawan, I., **MARKETING**, 3.0. Ed., LID Editorial Empresarial, S.L., 2010

Raufflet, E.; Lozano Agular, F.; Barrera Duque, E. y García de la Torre, C., **RESPONSABILIDAD SOCIAL EMPRESARIAL**, Pearson Educación de México, S.A., 2012

Sean, A. y Kliksberg, B., **PRIMERO LA GENTE**, Ed. Deusto, 2007

Hooker, J., **BUSINESS ETHICS AS RATINAL CHOICE**, Ed Prentice Hall, 2011

Velasquez, M.G., **BUSINESS ETHICS. Concepts and cases.**, Ed. Pearson, 2012

Kotler, P. y Lee, N.R., **UP AND OUT OF POVERTY**", Ed. perason education, 2009

Lloveras, J., Marshall, A., Vandeventer, J.S. and Pansera, M., **Sustainability marketing beyond sustainable development: towards a degrowth agenda.**, <https://doi.org/10.1080/0267257X.2022.2084443>, Journal of Marketing Management, 2022

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Investigación comercial/V03G020V01701

Mercadotecnia sectorial/V03G020V01910

Subjects that it is recommended to have taken before

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección comercial II/V03G020V01502

IDENTIFYING DATA**Xestión bancaria**

Subject	Xestión bancaria			
Code	V03G020V01931			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Economía financeira e contabilidade			
Coordinator	Huarte Galbán, Cecilio			
Lecturers	Huarte Galbán, Cecilio			
E-mail	chuarte@uvigo.es			
Web				
General description	A materia de xestión bancaria pretende ofrecer ao alumno unha visión completa do sistema bancario actual e do proceso de xestión do negocio bancario: operacións, análises dos resultados e xestión do risco.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C3	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección.
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
C9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
C10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
C12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
D1	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo
D5	Motivación pola calidade e mellora continua

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Capacidade e avaliación e valoración de empresas e estratexias empresariais	B1	C6	D1
	B10	C7	D3
	B13	C9	D4
	B14	C12	D5
Analizar interrelacións existentes entre as entidades bancarias e as empresas.	B1	C2	D3
	B2	C3	D5
	B3	C6	
	B8	C7	
	B14	C12	

Posuír os coñecementos sobre o marco regulatorio do sistema bancario español.	B1 B2 B14	C2 C3 C15	D3 D5
Comprender as diferentes operacións bancarias e analizar o custo, rendemento e fiscalidade de devanditas operacións aplicando a análise matemática-financeiro.	B1 B2 B3 B14	C2 C3 C6 C7 C8 C15	D1 D3 D5
Determinar e analizar as marxes, cocientes de eficiencia, solvencia e rendibilidade económica-financeira das entidades bancarias.	B1 B2 B14	C2 C3 C6 C7 C10 C15	D3 D5

Contidos

Topic	
O SISTEMA BANCARIO E A SÚA CONTORNA	O sistema financeiro: características xerais. O sistema financeiro español: funcionamento e estrutura. O sistema bancario: institucións e situación actual.
A NEGOCIACIÓN BANCARIA	O proceso de negociación coas entidades bancarias. O balance banco-empresa.
PRODUTOS BANCARIOS DE ACTIVO	Préstamos bancarios. A póliza de crédito. Operacións de desconto de efectos e documentos. Anticipo de créditos. O factoring. O arrendamento financeiro. O confirming.
PRODUTOS BANCARIOS DE PASIVO	Depósitos bancarios. Títulos bancarios. Produtos financeiros fóra de balance: investimento colectivo, plans e fondos de pensións e operacións de seguro.
SERVIZOS BANCARIOS E MEDIOS DE PAGO	As trasferencias bancarias. O cheque. O aval bancario. Os cartóns bancarios. Os servizos bancarios nos mercados de activos financeiros.
A RENDIBILIDADE E O RISCO NAS ENTIDADES BANCARIAS.	Estados económicos-financeiros dos bancos. Principais cocientes da actividade bancaria. O risco nas entidades bancarias: sistemas de medición e control.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	22.5	29.25	51.75
Prácticas con apoio das TIC	27.5	68.2	95.7
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Exame de preguntas obxectivas	0	0.55	0.55

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Clases teóricas. Exposición dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual.
Prácticas con apoio das TIC	Clases prácticas en grupos reducidos. Resolucións de casos reais do mercado bancario, empregando ferramentas informáticas.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Prácticas con apoio das TIC	Atención a preguntas e dúbidas expostas polo alumno sobre os conceptos teóricos explicados e actividades propostas.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Prácticas con apoio das TIC	Realización dunha ou varias probas, ao longo do cuadrimestre, sobre as prácticas realizadas.	35	B1 B2 B3 B14	C2 C3 C6 C7 C15
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización dunha proba escrita presencial, ao final do cuadrimestre, coincidindo co exame final, sobre a parte teórica (40%) e sobre a parte práctica (60%) da materia.	40	B1 B2 B3 B8 B14	C2 C3 C6 C7 C8 C10 C12 C15
Exame de preguntas obxectivas	Resolución dunha proba ao final do cuadrimestre sobre o contido teórico da materia.	25	B1 B2 B3 B8 B14	C2 C3 C6 C7 C12 C15

Other comments on the Evaluation

Sistema de avaliación continua: ao longo do curso realizaranse 3 probas, cunha ponderación do 35%, 25% e 40% respectivamente. A última destas probas, a que ten unha ponderación do 40%, terá lugar o mesmo día da cita oficial da primeira oportunidade da AG. Como alternativa ao sistema de avaliación continua, o alumnado poderá optar por ser avaliado cunha proba AG, que suporá o 100% da nota. Tamén podes optar por ser avaliado cunha proba escrita que suporá o 100% da nota na segunda oportunidade.

O alumnado que non participe na CE ou no EG, figurará na acta como [non presentado].

A programación de titorías publicarase en MooVi e solicitarase por correo electrónico.

A avaliación da convocatoria final de estudos consistirá na resolución dunha proba escrita presencial, sobre a parte teórica e práctica da materia. Na convocatoria de Fin de Grao, o exame representará o 100% da cualificación.

As datas dos exames da materia pódense consultar na páxina web da Facultade <http://fccee.uvigo.es>

Se recomienda al alumnado tener en cuenta el Título VII (Do uso de medios ilícitos), del Regulamento sobre a Avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (<https://secretaria.uvigo.gal/uv/web/normativa/public/normativa/documento/downloadbyhash/4904ced4d24eb81fe5715ddde2c48c59c0a7c4d624cd0e7491df7a753985ccfa>)

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Sebastián González, A., **Gestión bancaria. Factores claves en un entorno competitivo.**, 3ª edición, McGraw Hill, 2007

Mª del Carmen Valls Martínez, **Operaciones financieras avanzadas.**, 1ª edición, Pirámide, 2012

José Alberto Parejo Gámir... [et al.], **Manual del Sistema Financiero español.**, 26ª edición, Ariel, 2016

Blanco Mendialdua, Ana, **Gestión de Entidades Financieras**, 1ª edición, Esic, 2015

Complementary Bibliography

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Decisións de investimento/V03G020V01402

Decisións de financiamento/V03G020V01501

IDENTIFYING DATA**Traballo de Fin de Grao**

Subject	Traballo de Fin de Grao			
Code	V03G020V01991			
Study programme	Grao en Administración e Dirección de Empresas			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	12	Mandatory	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Economía aplicada			
Coordinator	Garza Gil, María Dolores			
Lecturers	Garza Gil, María Dolores			
E-mail	dgarza@uvigo.es			
Web	http://fccee.uvigo.es/traballo-de-fin-de-grao.html			
General description	Traballo titorizado que mostra a adquisición das competencias do grao			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade de análise e síntese
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
C1	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
C2	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
C4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
C5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
C6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
C7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
C11	Tomar decisións estratéxicas utilizando diferentes tipos de modelos empresariais
C15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
C16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
D3	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
D4	Compromiso ético no traballo

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Comprender de forma sistemática e crítica unha temática, problema, ou ámbito de estudo, incorporando marcos teóricos e coñecementos dispoñibles, así como xuízos que inclúan unha reflexión de carácter social, científica e/ou ética.	A1 A2 A3	B1 B4 B13 B14	C1 C2 C4 C5 C6 C7 C15 C16	D3 D4
Recoller, analizar e interpretar datos e información relevante de maneira sistemática co obxectivo de realizar unha análise apoiada en argumentos e razoamentos coherentes.	A2 A3 A4 A5	B12 B13	C11 C15 C16	D3 D4
APLICACIÓN DAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E COMUNICACIÓN (Tics) Ao ÁMBITO DO BALONCESTO E O BALONMÁN				
APLICACIÓN DAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E COMUNICACIÓN (Tics) Ao ÁMBITO DO BALONCESTO E O BALONMÁN				
Elaborar un texto escrito que se axuste a criterios de calidade e convencións académicas dentro da área propia de estudo e que recolla de forma sistemática a formulación, proceso e resultado do Tralaballo Fin de Grao.	A3 A4 A5	B1 B4 B5 B12 B13 B14	C11 C15	D3 D4
Transmitir os coñecementos e habilidades adquiridas, e presentar de forma rigorosa e convincente o traballo realizado, de forma escrita e oral.	A4 A5	B4 B5 B14	C15	D3 D4

Contidos

Topic

Os/as estudantes estudarán unha problemática propia do campo de estudo do Grao en Administración e Dirección de Empresas. Os temas son propostos polos/as titores/as, aínda que baixo certas circunstancias, os/as estudantes poderán propoñer temas, e seguirase o disposto na normativa xeral da Universidade e a específica do centro.

Para desenvolvelo, deberán seguir necesariamente as instrucións do/a titor/a, que é o/a encargado/a de verificar que se acadan os obxectivos propostos e ten que emitir un informe favorable para que o estudante poda proceder á defensa do traballo.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	1	0	1
Seminario	2	0	2
Presentación	1	10	11
Traballo tutelado	9	266	275
Presentación	1	10	11

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Toma de contacto co/coa estudante, identificación de motivacións e indicación de normas básicas de traballo
Seminario	Presentación por parte do/a titor/a dos aspectos fundamentais relativos á realización do traballo a realizar polo/a alumno/a e resolución de dúbidas.
Presentación	Presentación e defensa oral dos resultados obtidos no traballo realizado.
Traballo tutelado	Informe escrito sobre a temática asignada realizado coa tutela dun/ha profesor/a.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Seguimento do traballo autónomo do/a estudante
Actividades introductorias	Contacto co/coa estudante e definición do marco de acción
Seminario	Presentación por parte do/a titor/a dos aspectos fundamentais relativos á realización do traballo e resolución das dúbidas que se poidan expor.
Presentación	Presentación oral e defensa dos resultados obtidos no traballo realizado.

Avaliación						
Description		Qualification	Training and Learning Results			
Traballo tutelado- Contido: 40% (En Tribunais unipersonais: Titor/a 40%) (En Tribunais colexiados: Titor/a 30%; Tribunal 10%). - Calidade formal (Estrutura, Redacción, Execución): 30%		70	A1	B1	C1	D3
			A2	B4	C2	D4
			A3	B5	C4	
			A4	B12	C5	
			A5	B13	C6	
			B14	C7		
				C11		
				C15		
				C16		
Presentación	Presentación e defensa oral do traballo ante un tribunal unipersonal ou colexiado	30				

Other comments on the Evaluation

No momento de solicitude de defensa do TFG, o/a alumno/a deberá decidir se quere ser avaliado por un tribunal unipersonal ou por un tribunal colexiado.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Biblioteca Universitaria, **Como afrontar tu TFG**,

Manuel Baelo Álvarez, **El Arte de presentar trabajos académicos ante un tribunal : TFG, TFM y tesis doctoral : guía práctica para estudiantes universitarios**, 2ª, Círculo Rojo, 2017

Ramiro Durán Martínez (Coord.), **Guía didáctica para la elaboración de un trabajo académico**, 2017

Complementary Bibliography

Paulina Cierlica, **Cómo hacer tu trabajo de fin de grado: Guía paso a paso para escribir tu TFG con éxito**,

Cómo hacer presentaciones eficaces, Gestión 2000, 2004

Rodrigo Ríos, **Manual de presentaciones efectivas**, 2017

Recomendacións

Other comments

Recoméndase seguir o curso "Como afrontar o teu TFG"

<http://sp.bugalicia.org/vig/subjects/guide.php?subject=cursotfg>

No PCEO ADE- Dereito, o TFG realízase en 5º curso, sendo a guía docente a mesma que a do TFG do Grao en ADE.